

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1915.

Andra kammaren.

Nr 82.

Tisdagen den 18 maj.

Kl. 10,30 f. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 11 innevarande maj.

§ 2.

Jämlikt därom den 15 i denna månad fattat beslut företogs nu val av dels tjugufyra valmän för utseende av riksdagens justitieombudsman och hans efterträdare samt riksdagens militieombudsman och hans efterträdare, dels ock sex suppleanter för dessa valmän; och utsågos därvid till

valmän:

- herr *Borggren,*
- » *Branting,*
- » *Hallendorff,*
- » *Igel,*
- » *Jansson i Falun,*
- » *Johansson i Uppmälby,*
- » *Karlsson i Fjäl,*
- » *Lindman,*
- » *Lindhagen,*
- » *Lindley,*
- » *Mossberg,*
- » *Nilsson i Kristianstad,*
- » *Nilsson i Bonarp,*
- » *Olsson i See,*
- » *Olsson i Blädinge,*
- » *Persson i Norrköping,*
- » *Petersson i Lidingö villastad,*
- » *Pettersson i Bjälbo,*
- » *Pålsson,*
- » *Schotte,*
- » *Staaff,*
- » *Sundström,*

herr *Tengdahl* och
 » *Zelahn*,
 var och en med 203 röster; samt till
suppleanter:

herr *Lemke*,
 » *Hedlund*,
 » *Tysk*,
 » *Anderson* i Knapasjö,
 » *Gustafson* i Kasenberg och
 » *Osberg*,
 var och en med 176 röster.

Ordningen mellan suppleanterna bestämdes, sådan densamma här ovan angivits, genom lottning.

§ 3.

Justerades protokollsutdrag angående de i nästföregående paragraf omnämnda valen.

§ 4.

Föredrogos, men bordlades åter statsutskottets utlåtanden och memorial nr 96—101 och 103—115, bevillningsutskottets betänkanden nr 32—36, lagutskottets memorial och utlåtande nr 37—40 samt 42 och 43, jordbruksutskottets utlåtanden nr 67—69, särskilda utskottets nr 1 utlåtanden nr 2—4 samt särskilda utskottets nr 2 utlåtande nr 1.

§ 5.

Ang. utvidgning av riksdagens bibliotek till centralt förvaltningsbibliotek.

Härpå föredrogs bankoutskottets utlåtande, nr 36, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utvidgning av riksdagens bibliotek till centralt förvaltningsbibliotek. Därvid yttrade:

Herr *Kristensson*: Herr talman! Föreliggande proposition har utskottet återförvisat för detta år. Den inkom jämte en massa andra ärenden ganska sent till riksdagen. Emellertid har utskottet givit saken ett varmt erkännande och i det avseendet yttrat, att »utskottet finner ifrågavarande förslag att tillvarataga och biblioteksmässigt ordna den genom statsmyndigheter, kommittéer och annorledes för statsändamål förvärvade litteraturen vara förtjänt av synnerligt beaktande».

Det synes därför, som om Kungl. Maj:t utan risk kunde och framför allt borde tidigt till nästa år inkomma med förnyat förslag i ämnet. Jag tror att på många håll i denna kammare verkligen förefinnes en önskan, att denna fråga, där det gäller att tillvarataga ganska stora värden, som nu förspillas på olika håll, äntligen måtte bli löst.

I detta anförande, under vilket herr vice talmannen övertagit ledningen av kammarens förhandlingar, instämde herrar *Palmstierna, Rydholm, Berg* i Munkfors, *Sandler, Eriksson* i Grängesberg och *Borggren*.

Ang. utvidgning av riksdagens bibliotek till centralt förvaltningsbibliotek.

(Forts.)

Herr *Vahlquist*: Ja, herr talman, i likhet med den föregående talaren skall jag också be att få uttala, att jag liksom utskottet varit välvilligt och sympatiskt stämd mot föreliggande förslag, och jag vill också framhålla det, att vi haft gott stöd för vår uppfattning därutinnan i de utlåtanden, som bifogats den kungl. propositionen. Jag vill särskilt erinra om ett synnerligen beaktansvärt uttalande av riksbibliotekarien, vari framhålles, att han anser förslaget innebära ett steg i rätt riktning.

Jag ber därför som sagt att få ansluta mig till det sympatituttalande, som den förste talaren gjorde, och jag hoppas att frågan kommer fram nästa riksdag och då i så pass god tid, att riksdagen hinner taga den i allvarlig omprövning.

Vidare yttrades ej. Utskottets hemställan bifölls.

§ 6.

Vidare föredrogs vart för sig bankoutskottets utlåtanden:

nr 37, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ändrad lydelse av § 3 i reglementariska föreskrifter för riksdagen; och

nr 38, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 2 § i lagen den 12 maj 1897 med vissa bestämmelser om riksbankens sedelutgivningsrätt, så ock angående forum för riksbanken, till lag om ändrad lydelse av 3 och 6 §§ i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 samt till lag angående rätt för Konungen att i vissa fall medgiva riksbanken viss ökad sedelutgivningsrätt.

Kammaren biföll vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt.

§ 7.

Efter det herr talmannen nu återtagit ledningarna av förhandlingarna, föredrogs lagutskottets utlåtande, nr 36, i anledning av väckt motion om ändrad lagstiftning rörande bevisning inför rätta; och begärdes ordet därvid av

Ang. bevisning inför rätta.

Herr *Staaff*, som yttrade: Herr talman, mina herrar! Jag har ingenting att erinra mot klämman i utskottets utlåtande och icke heller i stort sett mot motiveringen. Beträffande de första styckena av motiveringen känner jag mig emellertid något tveksam, om de äro så lyckligt avfattade. Jag föreställer mig, att vi väl alla skulle kunna vara ense därom,

Ang. bevisning
inför rätta.
(Forts.)

ätt om ock principen om den fria bevisprövningen är en riktig princip, dess tillämpning likväl erfordrar åtskilliga betydelsefulla garantier för att lända till ett riktigt resultat.

Nu har det förefallit mig, som om de första styckena i utskottets motivering i vissa punkter skulle kunna tolkas så, att man likasom lämnade en alldeles obetingad anslutning till och erkännande av det sätt, varpå den fria bevisprövningen hos oss blivit tillämpad vid sidan av ännu gällande lagliga föreskrifter. Det är väl ändock så, att denna tillämpning i ett eller annat fall kan ha väckt någon oro. Så länge överdomstolarna ha sin kännedom om parter och vittnen uteslutande genom papper, så länge utredningen i underdomstolarna mången gång är både i och för sig osäker och otillfredsställande återgiven samt domarna i dessa domstolar icke sällan sakna nödig erfarenhet, så länge kort sagt flera viktiga garantier för rättssäkerheten ej äro för handen, har man nog skäl att undra, huruvida en fri bevisprövning alltid kan träffa det rätta.

Det är därför som jag vill föreslå en omformning av dessa första stycken. Mitt förslag går ut på att utskottets yttrande i första punkten lämnas orört. Den därefter följande punkten skulle lyda: »Principen om den fria bevisprövningen tillämpad under nödiga garantier torde numera vara så gött som allmänt erkänd.» De nästföljande tre punkterna skulle utgå. Sista punkten i första stycket skulle erhålla följande lydelse: »Förslagets egentliga betydelse ligger däri, att det fullständigare reglerar de särskilda bevismedlen och dessutom fyller förefintliga luckor i lagstiftningen.»

Första punkten i följande stycke skulle helt och hållet utgå, så att det stycket komme att börja med orden: »Givetvis vore det av stor betydelse för rättskipningen» etc. oförändrat.

Genom en sådan ändring skulle man endast borttaga vissa mera principiellt formade yttranden, som lätteligen skulle kunna tolkas mera vidsträckt, än meningen kanske varit.

Jag ber således, herr talman, att få yrka bifall till det förslag, som jag nu framställt.

Vidare anförde:

Herr Söderberg i Hobbarn: Herr talman! I likhet med den föregående ärade talaren har också jag fäst mig vid vissa uttalanden, som lagutskottet gjort här i sin motivering. Jag vill bara påpeka ett uttryck, som förekommer på sidan 9, vilket också den föregående ärade talaren ansåg olämpligt att införa i motiveringen. Utskottet säger där: »Det torde till och med kunna sägas, att förevarande lagförslag endast i ringa mån skulle bereda domaren en vidsträcktare myndighet ifråga om bevisprövningen, än han för närvarande faktiskt utövar.» Med kännedom om den ställning, som denna kammare — jag tror ända sedan 1893 — intagit med avseende å nämndens befogenhet i

häradsrätten skulle det vara olämpligt, om denna kammare nu skulle göra ett sådant uttalande till sitt.

*Ang. bevisning
inför rätta.*

(Forts.)

Den föregående ärade talaren talade också om att, om mau, såsom vi alla hoppas, i en snar framtid får i vår rättskipning införd den fria bevisprövningen i något vidsträcktare form, än den vari den delvis nu förekommer i praxis, så är det nödvändigt, att man, såsom talaren framhöll, får garantier för att denna fria bevisprövning icke missbrukas. Det är särskilt ur denna synpunkt, som jag ansett att åtminstone denna kammare borde göra ett uttalande i den riktningen. Det är inte länge sedan vår justitieminister uppträdde med ett anförande i denna kammare i en annan fråga. Han yttrade då bland annat ungefär följande: »Låt oss antaga att i häradsrätten sitter en oerfaren notarie första gången kanske, som jämte sig nu har en nämnd bestående av 12 i juridiken fullkomligt obildade personer. Man kan då tänka sig, huru den grundläggande rätten här kan komma att äventyras.» Nu har jag en något annan uppfattning än den herr justitieministern uttalade vid det tillfället, vilket jag också då framhöll i debatten. Jag tror, att man i vår tid har en obegränsad benägenhet att ringakta den nämnd, som biträder i våra häradsrätter. Däri ligger en fara, som jag för min del vill reagera emot. Det är så, som herrarna mycket väl veta, att det förekommer vid häradsrätterna en hel mängd mål dels av skadeståndsnatur, dels rättstvister åbor emellan, och jag vågar påstå, att våra gamla nämndemän äro bäst skickade att sakligt bedöma de allra flesta sådana tvister. Vi ha på ett annat område också givit uttryck åt en dylik uppfattning i vår lagstiftning och för längesen fastslagit den där. Det är i fråga om sammansättningen utav ägodelningsrätterna, där var ledamot har en röst. Och det har aldrig förekommit, såvitt jag vet, några olägenheter av detta. De saker, som avdömas av en sådan rätt, röra jordförhållanden, skiftesförrättningar, lantmäterimål m. m.

På samma gång jag har gjort dessa erinringar vill jag påpeka, att man icke bör uppskjuta detta ärende utan i möjligaste mån påskynda detsamma. I det förslag till ändrad lydelse av rättegångsbalkens 17 kapitel, som behandlades för några år sedan — jag tror vid 1908 års riksdag, då hela lagen förekom till behandling — hade första paragrafen, som är grundläggande för hela kapitlet, följande lydelse: »Då dom skall fällas, överväge rätten alla skäl och omständigheter, som till stöd för parternas uppgifter förekommit; och pröve på grund därav vad i målet bör hållas för sant.» Och i 29 paragrafen, som kompletterar denna bestämmelse, hette det: »Två vittnen vare om det, vari de sammanstämma fullt bevis, där ej omständigheter förekomma, som förringa tillförlitligheten av deras berättelse.» Vi se sålunda här, att man frångått det absoluta kravet på att det skall finnas två vittnen under alla förhållanden, för att fullt bevis skall anses föreligga, liksom man frångått bestämmelsen om att ett vittne skall under alla omständigheter anses vara

Ang. bevisning
inför rätta.
(Forts.)

halvt bevis. Det kan förekomma förhållanden, som göra, att man får lov att taga hänsyn till alla omständigheter.

Vidare är det ju mening, såsom den föregående ärade talaren påpekade, att fylla en del luckor i den nuvarande lagstiftningen. Jag vill bara erinra om, att det exempelvis saknas helt och hållet på detta område föreskrifter om sakkunnige. En dömande rätt kan under en hel mängd förhållanden behöva uppskjuta en rättegång, tills rättens ledamöter ha kunnat vinna fullt betryggande upplysningar i vissa avseenden. När det gäller skadeständersättning, där parterna icke kunna lägga fram fullgiltiga bevis om beloppets storlek, är det ju nödvändigt att taga reda på sådana saker, men det är ganska svårt understundom att göra det. I sådana fall borde naturligtvis rätten ha frihet att själv söka de utvägar, som den kan finna lämpliga. Detta har man tagit hänsyn till i den nya lagstiftningen. Ävenledes finnas där bestämmelser om utgivande av handlingar o. s. v. Det är sålunda en hel mängd saker i den nya lagen, som äro bra.

Jag vill till sist erinra om en sak, som man på senare tiden dryftat man och man emellan, och det är, att man borde i samband med den fria bevisprövningen och införande av lättare och bekvämare sätt att leta ut sanningen även upptaga den frågan, huruvida man icke skulle kunna införa något åläggande för parter att uppträda på ett mera hederligt och ett mera sanningsenligt sätt inför rätta än vad som nu sker. I den gamla lagstiftningen, i den nuvarande och i den föreslagna förekommer ingenting därom, huru parterna skola i det avseendet föra fram sin sak inför rätta, utan i allmänhet går det så till, att de söka att om icke direkt ljuga, så dock att på alla möjliga sätt dölja den sanning, som rätten är till för att utrona, och man måste med en hel mängd medel försöka utreda sanningen genom vittnen och omständigheter och det ena med det andra. Jag tror, att det skulle lända till gagn både för jurister, sakförare och dem, som föra tvist mot varandra inför rätta, om alla vinnlade sig om ett hederligt och sanningsenligt uppträdande inför rätta.

Herr talman, jag har icke något annat yrkande än om bifall till utskottets hemställan, och jag instämmer livligt med den förste ärade talaren i hans yrkande om vissa uteslutningar i motiveringen, och med dessa ändringar ber jag att få yrka bifall till utskottets förslag.

Herr Lindhagen: Herr talman! För min personliga del har jag ingenting att erinra mot den förändring av motiveringen, som föreslagits av herr Staaff och även biträts av den senaste ärade talaren. Jag anser visserligen, att det som står i motiveringen är riktigt, men man bör taga hänsyn till olika synpunkter, och det kan ju göras gällande med ett visst fog, att om motiveringen bleve försiktigare avfattad, så vore det lättare för

alla att ansluta sig till densamma. I själva saken sker icke någon ändring, även om man gör ändringar i motiveringen. Om det allmänna syftet äro vi alldeles eniga. Jag ber sålunda, herr talman, att få yrka bifall till utskottets hemställan med den ändring, som är föreslagen av herr Staaff.

*Ang. bevisning
inför rätta.
(Forts.)*

Herr Schotte: Herr talman! Det är kanske onödigt, efter det senaste anförandet, att yttra något. Jag var icke närvarande vid justeringen i utskottet, men, även om så varit fallet, skulle jag kanske icke fäst mig vid den passus i utlåtandet, som herr Staaff finner kunna missförstås. Då förhållandet emellertid är sådant, att man anser dessa uttryck möjligen kunna peka något vidare än avsikten varit, har jag ingenting att invända mot den ändring, som herr Staaff föreslagit i fråga om motiveringen. Lika litet har jag någonting väsentligt att invända mot vad herr Söderberg i Hobbörn yttrade, då han för kammaren huvudsakligen talade om, vad utskottet sagt på sidorna 10 och 11 i sitt förevarande utlåtande.

Sedan överläggningen härmed förklarats avslutad samt herr talmannen givit propositioner dels å bifall till utskottets hemställan, dels ock å bifall till samma hemställan med den ändring i avseende å motiveringen, som under överläggningen föreslagits av herr Staaff, fattade kammaren beslut i enlighet med den sistnämnda propositionen.

§ 8.

Vid nu skedd föredragning av lagutskottets utlåtande, nr 41, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om eftergift vid krig eller krigsfara från vissa bestämmelser om arbetstid för minderåriga och kvinnor blev utskottets däri gjorda hemställan av kammaren bifallen.

§ 9.

Till avgörande förelåg nu jordbruksutskottets utlåtande, nr 60, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående utsyning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden ävensom tre i ämnet väckta motioner.

*Om förordning
ang. utsyning
viss skog inom
Västerbottens
och Norrbottens
läns
lappmarker.*

I en till riksdagen den 12 februari 1915 avlåten, till jordbruksutskottets förberedande behandling hänvisad proposition, nr 69, hade Kungl. Maj:t under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen antaga vid propositionen fogat förslag till förordning angående utsyning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden.

Om förordning
ang. utsynning å
viss skog inom
Västerbottens
och Norrbottens
läns
lappmarker.
(Forts.)

Till utskottet hade jämväl överlämnats tre inom riksdagen väckta motioner, avseende ändringar i Kungl. Maj:ts berörda förslag till förordning, nämligen inom första kammaren nr 77 och 78 av herr Fahlén samt inom andra kammaren nr 205 av herr Tamm.

Utskottet hemställde,

1:o) att riksdagen, under förklarande att det i förevarande proposition innefattade förslag till förordning angående utsynning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden icke kunnat av riksdagen i oförändrat skick godkännas, ville i anledning av samma proposition samt med avslag å herr Fahléns motion nr 78 och herr Tamms motion för sin del antaga vid punkten fogat förslag till förordning angående utsynning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden; samt

2:o) att herr Fahléns motion nr 77 måtte genom utskottets förevarande förslag få anses besvarad.

Vid utlåtandet fanns emellertid fogad en reservation av herrar *Odelberg, Holmquist, greve A. H:son Wachtmeister, Barthelson* och friherre *Silfverschiöld* beträffande 15 § av författningsförslaget.

Sedan utskottets hemställanden upplästs, beslöt kammaren, på förslag av herr talmannen, att det av utskottet framlagda författningsförslaget skulle föredragas paragrafvis samt att vid 1 § diskussionen skulle få röra sig om förslaget i dess helhet.

Författningsförslaget.

Efter föredragning av 1 § yttrade

Herr Holm: Herr talman, mina herrar! I fråga om föreliggande lagförslag angående enskilda skogar inom Norrbottens och Västerbottens lappmarker, vars egentliga betydelse ligger däri, att samtliga hithörande föreskrifter nu samlats på ett enda ställe, samt däruti, att en del otidsenliga bestämmelser rörande utsyningen och skogsvården i övrigt där uppe ersatts med andra, som mera överensstämmer med den nuvarande skogshushållningens ståndpunkt, har jag ingen väsentlig anmärkning att göra. Det är egentligen endast beträffande § 15, sådan den formulerats i utskottets förslag, som jag måste ställa mig något tveksam.

Utskottet har i denna paragraf berövat skogstjänstemännens rätten att anställa åtal för överträdelser av denna förordning. För skogstjänstemännen ter det sig naturligtvis som en avsevärd lindring att slippa ifrån dessa tidsödande och ofta otrevliga processer. Men frågan är, om själva saken vinner därpå. I alla händelser måste det ju bli skogstjänstemannen, som verkställer den nödiga utredningen i frågan, och att då låta en annan person övertaga och utföra målet måste väl alltid medföra vissa olägenheter. Att allmänna åklagaren skall ha större eller ens lika stort intresse som vederbörande skogstjänsteman för må-

lets lyckliga avgörande, kan man väl knappast vänta. Och att skogstjänstemännen såsom åklagare i stort sett fyllt alla rimliga anspråk, tror jag, man kan våga påstå.

Jag har därjämte velat erinra kammaren därom, att frågan, huruvida denna lag kommer att medföra den förbättring i det skogliga tillståndet där uppe, som man på grund av dess lydelse har anledning att hoppas, är helt och hållet beroende på, huruvida där finnes en tillräcklig och väl organiserad tjänstemannakår att handhava lagen. Ty för att någon förändring i det nuvarande tillståndet skall vara tänkbar, är det alldeles nödvändigt, att arbetskrafterna, i synnerhet i fråga om den ordinarie personalen, avsevärt ökas. Eljest blir denna nya lag endast en död bokstav.

Jag har, herr talman, velat göra denna erinran, då kammaren nu snart går att fatta beslut rörande skogsstatens organisation och avlöningsförhållanden.

Herr Lindman: Herr talman, mina herrar! Även jag skall be att få yttra några ord om detta förslag, och jag ber då att först få erinra något om vad som innehålles i § 5, som väl är en mycket viktig § i förslaget.

Det har ju förut varit på det sättet, att det i den gamla förordningen av 1894 angående hushållning med de allmänna skogarna föreskrefs, att skogen vid utsyning »ej må hårdare anlitas än med dess bestånd i framtiden är förenligt» samt att utsyningen helst bör »så inskränkas, att skogen fortfarande må lämna enahanda årlig tillgång på träd, som äro till timmer eller bräder användbara; dock att fullmogen skog ej så länge må sparas, att den av ålder eller eljest tager skada». Nu har ju, som herrarna väl känna till, en kommitté varit tillsatt för behandling av denna fråga, och denna kommitté har, såvitt man kan se av dess betänkande, enat sig — utom i en detalj — om en bestämmelse, huru skall förfaras beträffande utsyningen. Kommittéförslaget upptar nämligen beträffande planen för utsyningen den bestämmelsen, att densamma bör vara grundad på den principen, att man tillgodoser skogens framtida bestånd samt högsta och möjligast jämna avkastning. Där är således uttalad den mycket viktiga bestämmelsen att synpunkten bör vara skogens framtida bestånd samt högsta och möjligast jämna avkastning. I det kungl. förslaget har denna bestämmelse blivit ändrad, av vilken anledning känner jag icke, men efter min uppfattning har den icke blivit ändrad till det bättre, utan den synes mig ha blivit sämre avfattad. I kommitténs betänkande heter det nämligen om denna sak, att lagen bör vara så avfattad, att skogsägarnes ekonomiska intressen tillgodoses genom ett uthålligt skogsbruk med iakttagande av skogsvårdens krav särskilt ifråga om borttagande av överårig eller skadad skog och genom höjande av skogens alstringsförmåga. Nu synes det mig, som sagt, att det hade varit lyckligare,

Om förordning ang. utsyning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker.
(Forts.)

Om förordning
ang. utsyning å
viss skog inom
Västerbottens
och Norrbot-
tens läns
lappmarker.

(Forts.)

om det kungl. förslaget hade fått den avfattning, som kommittén velat ge detsamma.

Jag skall naturligtvis här ingalunda ingå på alla de skäl, som tala för detta, eller på den långa redogörelse, som finnes i kommitténs betänkande rörande de olika principerna beträffande skötseln av dessa skogar o. s. v. I stället vill jag fästa uppmärksamheten på att utskottet beträffande denna punkt har gjort ett uttalande, som synes mig vara sådant, att det kan föranleda misstyndningar. Utskottet ger sig nämligen i sin motivering till § 5 in på att söka tolka vad som menas med uthålligt skogsbruk. Utskottet säger, att utskottet i uttrycket uthålligt skogsbruk »icke lägger annat än skogens bevarande i framtiden» — det är alltså utskottets tolkning av vad som menas med uthålligt skogsbruk — »samt att med nämnda uttryck, så tolkat, väl låter förena sig en strävan att med så stor skyndsamhet, som en god skogshushållning medger i dessa trakter med hänsyn till möjligheterna för naturlig återväxt, avverka överåriga eller skadade träd och på så sätt omföra ifrågavarande skogar till ordnade bestånd». Nu kan, säger jag, detta utskottets uttalande mycket lätt föranleda till misstyndningar. Vad menar utskottet t. ex., när det säger, att det i uttrycket uthålligt skogsbruk icke lägger någonting annat än skogens bevarande i framtiden? Vad menas med skogens bevarande i framtiden? Därmed kan naturligtvis menas, att blott det växer skog på marken, så är skogen bevarad för framtiden. Om någon sålunda en gång har gammal skog växande på ett skifte eller en annan gång hugger bort allting men sörjer för återväxten, d. v. s. sår eller planterar skog, anser utskottet då, att det är sörjt för ett uthålligt skogsbruk? Jag anser för min del, att det finnes en uppfattning om vad som menas med uthålligt skogsbruk. Den uppfattningen tror jag är den allmänna, och jag tror också, att den är bättre än utskottets uppfattning. Jag skulle med uthålligt skogsbruk mena, att skogen icke får överavverkas annat än i den mån den är skadad eller överårig, och att man strävar efter att erhålla en möjligast jämn och uthållig avkastning.

Det synes mig alltså, att det hade varit mycket bättre, för det första, om kommitténs förslag hade fått bli va gällande, och för det andra, att utskottet icke hade givit sig in på en sådan tolkning, som det här gjort.

Jag har beträffande själva lagförslaget även ett par andra erinringar att göra, framför allt i fråga om § 15, men jag vill nu inskränka mig till att instämma med vad den siste ärade talaren uttalat och skall nu, herr talman, icke vidare yttra mig i saken.

Chefen för jordbruksdepartementet, herr statsrådet friherre Beck-Friis: Herr talman, mina herrar! Herr Lindman anmärkte emot att Kungl. Maj:t företagit en omformulering av § 5 och givit den en annan lydelse än enligt kommitténs förslag. Orsa-

ken till denna omformulering är, att vi ansågo, att man i denna paragraf icke bör intaga något som helst, som kan syfta på olika avverkningsmetoder. Vi ville ge paragrafen en så vid omfattning, att vilken avverkningsmetod som än kan komma i fråga, blott den är sådan, att skogen bibehålles för ett uthålligt skogsbruk, måtte kunna rymmas inom densamma. Vi trodde för övrigt, att kommittén hade menat precis detsamma, men vi funno, att det, såsom paragrafen var av kommittén avfattad, fanns liksom en underkänning av en särskild dragning åt den s. k. skogsräteteorien. Det var detta, som vi sökte genom den omformulering, som företogs, fullständigt utesluta, så att paragrafen i detta avseende skulle bliva helt och hållet neutral. Jag tror, att också de två motioner rörande denna paragraf, som väckts, en av herr Tamm och en av herr Fahlén, sökt nå just det mål, som Kungl. Maj:t genom sin omformulering velat vinna. För min egen del får jag säga, att jag icke kan finna någon egentlig skillnad mellan dessa olika sätt att formulera paragrafen. Men ett faktum är, att de jurister, som haft med saken att göra, ansett, att den formulering, som Kungl. Maj:t givit paragrafen, är den korrekteste, vilket ju också utskottet erkänt, då utskottet i detta fall icke föreslagit någon ändring.

*Om förordning
ang. utsyning &
viss skog inom
Västerbottens
och Norrbottens
läns
lappmarker
(Forts.)*

Vidare anfördes ej. Paragrafen godkändes.

2—14 §§.

Godkändes.

15 § skulle enligt utskottets förslag lyda sålunda:

15 §.

Rätt att i beslag taga virke, som skall anses förbrutet, tillkomme allmän åklagare samt den förvaltande och bevakande personal vid skogsstaten, som har att övervaka tillämpningen av denna förordning, men rätt att utföra åtal äge endast allmänna åklagaren. Har någon av nämnda befattningshavare vid skogsstaten gjort beslag, skall han, så snart ske kan och senast inom fjorton dagar, göra anmälan därom hos allmänna åklagaren.

Varder ej inom sextio dagar, från det beslaget skedde, åtal i laga ordning anställt, vare beslaget förfallet.

Herrar *Odelberg m. fl.* hade uti sin ovan berörda reservation föreslagit, att åt paragrafen skulle givas följande lydelse:

15 §.

Rätt att i beslag — — — (lika med utskottet) — — — förordning, men rätt att utföra åtal äge endast allmänna åklagaren och nämnda förvaltande personal. Har någon av den bevakande personalen gjort beslag, skall han, så snart ske kan och senast inom

Om förordning fjorton dagar, göra anmälan därom hos någon av de åtalsberättigade. *ang. utsynning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker.*

Var der ej — — — (lika med utskottet) — — — förfallet.

Paragrafen föredrogs, varefter

Herr Holm yttrade: Herr talman! På grund av vad jag nyss anfört, anhåller jag att få yrka bifall till den av herr Odelberg m. fl. vid utlåtandet fogade reservationen.

Vidare anförde:

Herr vice talmannen D. Persson: Herr talman, mina herrar! Till stöd för den anmärkning, som herr Holm i sitt första anförande riktade mot utskottets ändring av denna paragraf, anför han, att utskottet berövat skogstjänstemännen deras rättighet att utföra åtal. Jag skulle vilja begagna ett annat uttryck i fråga om denna sak, och det uttrycket skulle vara, såsom också utskottet åsyftat, att utskottet har velat *befria* skogsstatens tjänstemän från utförande av åtal. Herr Holm såg frågan från en helt annan synpunkt, än utskottet har gjort, och han framhöll, och detta med rätta — ifrån hans utgångspunkt nämligen — att skogsstatens tjänstemän ha skött sitt uppdrag väl som åklagare. Det är ingen, som bestrider detta, men utskottet har funnit det vara mycket viktigt, att skogsstatens tjänstemän stå i ett gott samförstånd med den allmänhet, med vilken de ha att skaffa. Det är icke allenast en fiskaliserande uppgift, som dessa skogsstatens tjänstemän *böra* få, utan de böra få en ordnande och undervisande uppgift, och jag skulle till och med vilja säga, att vi önska, att de måtte få en rent pedagogisk uppgift på det forstliga området, och då betyder det rätt mycket, i vilket förhållande de stå till allmänheten. Man kan visserligen häremot invända, att alla tjänsteinnehavare inom skogsstaten äro berättigade och skyldiga att lägga beslag på olagligt avverkat virke, men det ställer sig dock betydligt annorlunda i detta avseende mot, om skogstjänstemannen skall stå som en fiskal, som allmän åklagare inför rätta och uppträda där mot allmänheten. Jag tror, att han därigenom kommer i ett förhållande, som ej låter sig lämpligen förena med den uppgift, som skogsstatens tjänstemän böra ha, och som det varit utskottets, och jag vågar påstå även Kungl. Maj:ts mening, att de skulle få. Från denna synpunkt sett har utskottet icke berövat dem deras förra rätt utan befriat dem från detta åliggande, för att de må komma i bättre samförstånd med och bättre förhållande till folket i dessa bygder, vars rätt och bästa de här ha att bevaka. Det är detta, som varit skälet för utskottet, och på denna grund, herr talman, anser jag, att det är mycket viktigt, att kammaren bifaller det förslag, som utskottet här framlagt beträffande denna paragraf, och jag yrkar följaktligen bifall till utskottets förslag.

(Forts.)

Herr Lindman: Herr talman! Jag kan ju säga, att i den synpunkt, som gjorts gällande av utskottet och nu senast av vice talmannen, nämligen skogsstatstjänstemännens förhållande till allmänheten, ligger naturligtvis något, vid vilket man kan och måste fästa ett visst avseende. Herr vice talmannen säger, att det blir ett dåligt förhållande till allmänheten, om dessa skogsstatstjänstemän skola kunna föra åtal, men det viktigaste är dock här själva saken, nämligen att, när beslag göras, åtalen verkligen bli väl och riktigt utförda. Från den synpunkten, menar jag, är det icke lyckligt, att man tager bort åtalsrätten för skogsstatstjänstemännen. Jag vågar påstå, att, vill man ha en verklig effekt av detta, bör man icke taga bort åtalsrätten för skogsstatstjänstemännen, ty det är klart, att de ha mycket större intresse av saken än länsmännen, som naturligtvis ej kunna ha det intresse för de forstliga synpunkterna, som göra sig gällande hos skogsstatstjänstemännen. Vad vinner man för övrigt med det resonemang, som herr vice talmannen förde, då skogsstatstjänstemännen i alla fall göra beslagen? Då blir deras förhållande till allmänheten skadat redan därav, och, å andra sidan, vilket intresse får skogsstatstjänstemännen för att göra beslag, då han ej vet, hur åtalet sedan kommer att utföras. Det kan slarvas bort, och när det kommer till kritan, blir kanske skogsstatstjänstemannen fast för, att han gjort beslaget. Han kommer ej att göra beslag, annat än när saken för honom ställer sig alldeles solklar. Jag skulle vilja sammanfatta min uppfattning så: när man tager bort åtalsrätten för skogsstatstjänstemännen, är det bra för skogsstatstjänstemännen men till skada för saken.

Herr Hage: Herr talman, mina herrar! En av de förnämsta orsaker, som gjort, att vi här ha ställt oss på den ståndpunkt, där majoriteten står i denna punkt, var den upplysning, som lämnades inom utskottet, till och med av en skogsstatstjänsteman, att inom den andra kommitté, som sitter och granskar dessa skogsfrågor, har man gått in på denna nya linje, som gör gällande, att man skulle befria skogstjänstemännen från åtalsrätten. Då detta skäl kunnat anföras med avseende å andra delar av landet, så finner jag för min del, att det kan med ännu större fog anföras med avseende å denna landsdel. Ty, om det kan göras gällande med avseende å andra delar av landet, att detta att infinna sig vid tinget medför tidsutdräkt och tager bort tid från jägmästarnas andra arbetsuppgifter, vilket anförts som motiv för den föreslagna ändringen, så kan detta med ännu större fog göras gällande med avseende å dessa trakter, där en inställelse vid tinget i många fall kanske kan leda till tidspillan av ända upp till en vecka. Detta är ett av de förnämsta skäl, som åstadkommit, att vi för vår del ställt oss på den ståndpunkt, där vi nu stå.

Men dessutom kan man anföras en del andra motiv. Man

*Om förordning
ang. utsyning å
viss skog inom
Västerbottens
och Norrbottens
läns
lappmarker.
(Forts.)*

Om förordning
ang. utsyning å
viss skog inom
Västerbottens
och Norrbot-
tens läns
lappmarker.

(Forts.)

kan sålunda påpeka, att inom andra statens verk är det icke vanligt, att verkets egna tjänstemän infinna sig vid tinget. När det gäller beivrande av förseelser, överlämnas det i allmänhet till allmän åklagare. Det förelåg i den kungl. propositionen i detta sammanhang ett förslag att få till stånd den ordningen, att endast jägmästarna skulle få denna åtalsrätt. För min del kunde jag icke finna, att det fanns något skäl — om man nu skall lägga åtalsrätten hos skogstjänstemännen — att beröva dessa, som förut även haft åtalsrätt, nämligen kronojägarna, densamma. Och det får jag säga, att, skulle den andra linjen gå igenom, så bör man enligt mitt förmenande hålla på, att icke blott jägmästarna utan även kronojägarna må behålla åtalsrätten. Men det bästa anser jag vara att gå på den linje, som här föreslagits, då jag är övertygad om, att genom detta befriar man jägmästarna — åtminstone i många fall — från detta uppdrag att inställa sig vid tinget. Därigenom överlämnar man åt dem större tid att ägna sig åt det arbete, som är det viktigaste för dem.

Jag skall alltså be, herr talman, att få yrka bifall till utskottets förslag i § 15.

Herr Öberg: Herr talman! Jag ber endast att få giva tillkänna, att jag inom utskottet förfäktat den meningen, att man borde åt jägmästarna eller skogsbetjäningen bibehålla åklagarerätten, men då jag från kamraterna i denna kammare icke vann något understöd för denna min mening, uraktlät jag att avlämna reservation. Förnämligaste skälet till denna min ståndpunkt har varit, att jag velat ha likhet i detta avseende med förhållandena rörande åklagarerätten för jägmästarna i landet i övrigt. Som bekant ha övriga jägmästare, som icke tjänstgöra i Norrland, sådan åklagarerätt, och då har jag ansett det vara på sin plats att även åt de norrländska jägmästarna tillerkänna samma åtalsrätt. Jag kan icke finna någon rimlig orsak till att utesluta dem från denna rätt, och detta uteslutande tolkar jag som ett underbetyg för de norrländska jägmästarna, och jag vet icke, om de gjort sig förtjänta av detta. Inom utskottet upplystes från sakkunnigt håll, att en del norrländska domare ha haft den meningen, att man får den bästa och sakligaste utredningen genom skogstjänstemännen, då åklagarerätten utövas av dem. Då jag för övrigt håller före, att jägmästeriförvaltningen är i denna fråga mer sakkunnig än de allmänna åklagarna, yrkar jag bifall till reservationen.

Överläggningen var härmed slutad. Herr talmannen gav propositioner först på godkännande av utskottets förslag till lydelse av förevarande paragraf samt vidare på godkännande av det förslag till paragrafens avfattning, som framställdes av herr Odelberg m. fl. i den av dem vid paragrafen avgivna reservationen; och blev utskottets förslag till lydelse av paragrafen av kammaren godkänt.

16—19 §§.

Godkändes.

Efter föredragning härpå av *slutstadgandet* begärdes ordet av

Herr Lindhagen, som yttrade: På grund av det forcerade riksdagsarbetet har det för mig varit omöjligt att medhinna att ägna denna viktiga proposition den granskning, som jag särskilt skulle haft anledning till, då jag befattat mig åtskilligt med dessa ärenden. Jag känner mig därför ganska bekymrad över, vad som kan ligga under propositionen, och vad som därigenom kan äventyras i fråga om den lappländska bondebefolkningens varaktiga stöd av skogen i framtiden. Nu kan man förstå, att huvudpunkten i förslaget ligger i vad som står i 5 §, att »planen skall så upprättas, att skogsägarens ekonomiska intresse tillgodoses genom uthålligt skogsbruk med iakttagande av skogsvårdens krav särskilt i fråga om borttagande av överårig eller skadad skog samt höjande i övrigt av skogens alstringsförmåga». Det är riktigt ur skogsvårdssynpunkt, men denna bestämmelse är ett tveeggat svärd. Erfarenheten har visat, att medgivande av bottagandet av s. k. överårig eller skadad skog har lojalt utnyttjats för verklig skogsvård, men dessutom utnyttjats för att utöver skogsvårdens intressen åstadkomma större avverkning, än som är förenligt med en god skogshushållning.

Där uppe i ödemarken med en mångfald jägmästare med olika syn på saken är det ofantligt mycket, som kan gå för sig genom enskild överenskommelse mellan vederbörande, så att det knappast blir någon kontroll över författningens tillämpning. När en sådan bestämmelse nu kommer så oförbehållsamt in i lagen, vill jag för min del uttala till protokollet, att få se om icke ofantliga missbruk komma att växa upp i spåren av denna bestämmelse.

Nu är det en annan sak, som också är av särskild betydelse och som dock skall anses vara iakttagen och garanterad genom den övergångsbestämmelse vi nu sysselsätta oss med för närvarande. Det är nämligen på det sättet, att de lappländska bönderna ha lidit en synnerlig skada genom de långvariga avverkningsrätterna. Inom vissa socknar t. ex. i Sorsele gå dessa avverkningsrätter ut först 1936, varenda bonde nästan där får vänta ända till 1936, innan han får igen sin avverkningsrätt. Under tiden skola de kämpa med klimatet och skatterna, och då kan man förstå, vilken ojämn kamp det blir där uppe i dessa avlägsna och kalla trakter. Nu finnes emellertid en förhoppning, att när de bönder som kunnat hålla sig kvar, återfå skogen, skola de också återfå det stöd av skogen, som lagstiftningen genom att skänka skog åt lappländska bönderna tillämnat. Men om man under tiden avverkar mera än skogen tål, så kommer denna avverkning avverkningsrättsinnehavaren tillgodo, och när bonden kommer,

Om förordning ang. utsyning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker.

(Forts.)

Om förordning
ang. utsyning å
viss skog inom
Västerbottens
och Norrbot-
tens läns
lappmarker.
(Forts.)

så kanske det icke är mycket skog kvar. Nu äro dessa farhågor i viss mån och kanske ganska fullständigt undanröjda genom denna övergångsbestämmelse, i det att det heter: »dock att för fastighet, som är besvärad av avverkningsrätt, upplåten före förordningens trädande i kraft, årliga avverkningsbeloppet ej må sättas högre än på grund av hittills tillämpade regler skolat ske». Meningen synes åtminstone vara att på det sättet dessa bönder skola tryggas för, att de icke på grund av de nya medgivandena av överavverkning skola, när de återfå sin skog, stå inför en tämligen fullständigt skövlad skog. Men det står nu också tillagt uttryckligen »där ej mellan fastighetsägaren eller åbon, å ena, och avverkningsrättsinnehavaren, å andra sidan, annorlunda överenskommits». När dessa skogar donerades till lapplandsbönderna, var det meningen, att de skulle bli ett stöd för befolkningen, men rätten för dem att genom överenskommelse med andra göra sig av med detta stöd var icke på något sätt inskränkt, och följden blev, att bönderna blevo grundlurade över hela linjen. Vad de skulle få fingo de icke ut. Genom s. k. fria överenskommelser togs det ifrån dem.

Nu står vi inför en sådan ny lagstiftning. Vi stå inför nya möjligheter för avverkningsrättsinnehavarna eller för dem som spekulera i skog att med stöd av denna författning få en avverkning, som överstiger den årliga utsyning, som med en uthållig skogshushållning skulle äga rum, i ty att man får avverka så som det står även i 5 §. På grund av detta kan en affärsman som förstår sin sak genast efter denna lag komma till en bonde och bjuda en ringa köpeskilling och säga: låt mig taga ut så mycket, som jag genom överenskommelse med jägmästaren kan få tillstånd att taga ut av skogen, och du får denna hundralapp eller vad det kan bli. På det sättet blir tilläventyrs en hel del bönder ånyo lurade, och då stå vi inför samma skådespel, som 1873, då de stora upplåtelseerna till bönderna där uppe ägde rum. Med andra ord, lagen inbjuder till att bönderna skola bli ytterligare kuggade, och det komma de nog mångenstädes också att bli.

Förresten skulle jag vilja säga, att det kan ifrågasättas, huruvida överhuvudtaget man bör tillåta sådana överenskommelser, ty det kan ju hända, att bonden är benägen för att genast taga ut en stor andel av detta skogsbelopp utöver vad som kan anses vara lämpligt för hans efterkommandes ekonomi, och då kommer den närvarande stunden att alltför mycket draga växlar på framtiden. Men den största faran är kanske, att denna författning kan komma att lämna ett nytt bevis på, att de ofullkomliga omsorger, staten har om skogsvården och om bönderna, i själva verket komma att på samma gång gå ut över den lappländska bondebefolkningens ekonomi och självbestånd.

Jag har, herr talman, icke något yrkande att göra, då jag icke varit i tillfälle att kunna tänka ut någon annan formulering. Men det är väl på det sättet, att tiden skall alltid ha sin gång. Det går väl icke på annat sätt, än att de största

möjliga olyckor skola inträffa, innan man kan få någon bot. Jag börjar verkligen få det intrycket, att här hjälper det icke att streta emot en sådan utveckling i ondo. Den skall gå till sitt yttersta mått. I allting skall det bli först rent bord, och sedan kommer väl ut någonting nytt ur förödelser.

Om förordning ang. utsynning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker.

(Forts.)

Vidare anfördes ej. Kammaren godkände ifrågavarande stadgande.

Ingressen; rubriken.

Godkändes.

Utskottets hemställanden förklarades vara besvarade genom kammarens beslut i fråga om författningsförslaget.

§ 10.

Å föredragningslistan fanns härefter upptaget jordbruksutskottets utlåtande, nr 61, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom de delar av Västerbottens och Norrbottens län, som ej höra till lappmarken, ävensom en i ämnet väckt motion.

Ang. förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

I en till riksdagen den 12 februari 1915 avlåten, till jordbruksutskottets förberedande behandling hänvisad proposition, nr 70, hade Kungl. Maj:t under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen antaga vid propositionen fogat förslag till förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom de delar av Västerbottens och Norrbottens län, som ej höra till lappmarken.

I detta sammanhang hade utskottet till behandling förehått en i anledning av ifrågavarande proposition inom andra kammaren väckt motion, nr 207, av herr Wiklund, i vilken motion hemställts, att riksdagen, med avslag å Kungl. Maj:ts i förevarande proposition framlagda förslag, måtte för sin del antaga ett vid motionen fogat förslag till förordning angående tillsyn å samt vård av enskildas skogar inom de delar av Västerbottens och Norrbottens län, som ej tillhöra lappmarken.

Utskottet hemställde, att riksdagen, under förklarande att det i förevarande proposition innefattade förslag till förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom de delar av Västerbottens och Norrbottens län, som ej höra till lappmarken, icke kunnat av riksdagen i oförändrat skick godkännas, ville i anledning av samma proposition samt med avslag å herr Wiklunds motion för sin del antaga vid utlåtandet fogat förslag till förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom de de-

Ang. förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

lar av Västerbottens och Norrbottens län, som ej höra till lappmarken.

Reservationer hade likväl avgivits:

av herrar *Odelberg* och greve *A. H:son Wachtmeister* beträffande 1 § i författningsförslaget;

av herr *Öberg* i fråga om samma paragraf;

av herrar *Odelberg*, *Holmquist*, greve *A. H:son Wachtmeister*, *Barthelson* och friherre *Silfverschiöld* i avseende å 11 §;

av herrar *Odelberg*, *Fahlén* och greve *Wachtmeister*, vilka ansett, att någon övergångsbestämmelse icke bort intagas i förordningen; samt

av herrar *Lundström*, *Hage* och *Norin*.

Efter det utskottets hemställan blivit uppläst, beslöt kammaren, på förslag av herr talmannen, att det av utskottet framlagda författningsförslaget skulle föredragas paragrafvis samt att vid 1 § diskussionen skulle få röra sig om förslaget i dess helhet.

Författningsförslaget.

Enligt utskottets förslag skulle 1 § lyda sålunda:

1 §.

Å enskilde tillhörig skogsmark inom de delar av Västerbottens och Norrbottens län, som ej höra till lappmarken, må avverkning av barrträd, som ej är torrt och som, efter vad i 2 § sägs, är att anse såsom undermåligt, äga rum allenast efter tillstånd i enlighet med vad nedan stadgas.

Skall avverkningen ske för oundgängligt husbehov inom skifteslaget, där fastigheten är belägen, eller angränsande skifteslag, vare tillstånd icke erforderligt. Virke efter dylik avverkning må dock ej försågas å sådan såginrättning, där sågning för export äger rum (exportsåg), så framt det ej stämplats efter ty nedan sägs.

Herr *Öberg* hade uti sin ovanberörda reservation hemställt, att paragrafen skulle erhålla denna avfattning:

1 §.

Å enskilde — — — (lika med utskottet) — — — nedan stadgas.

Skall avverkningen ske för oundgängligt husbehov inom den landskommun, där fastigheten är belägen, vare tillstånd icke — — — (lika med utskottet) — — — efter ty nedan sägs.

Sedan paragrafen föredragits, yttrade:

Herr vice talmannen D. Persson: Herr talman, mina herrar! Avsikten med det förevarande författningsförslaget är, såsom erinrats såväl av föredragande departementschefen som ock i de i ärendet hörda myndigheternas yttranden, att skydda skogen för skövling i de trakter, som författningen är avsedd att gälla. Samma utgångspunkt har också varit gällande för den norrländska skogsvårdskommittén uti de hemställanden och förslag, som nämnda kommitté framställt i förevarande ämne. Om målet råder sålunda ganska god enighet, men samma enighet förefinns icke beträffande sättet för att nå detta mål, nämligen skogens skyddande. I det avseendet har, såsom också framgår av det referat som finnes återgivet i Kungl. Maj:ts proposition, ett antal mycket skiftande förslag varit framställda, alla syftande till samma mål men med olika utgångspunkter och olika yrkanden. Då man emellertid granskar de olika förslagen och de yttranden som avgivits i ämnet, kommer man dock till det resultatet, att alla äro eniga om att nuvarande bestämmelser ej kunna anses fullt tillfredsställande. Alla erkänna visserligen, att den s. k. dimensionslagen av 1874 varit till stort gagn för skogens skyddande i de landsändar, som den lagens tillämplighetsområde omfattat, men med den storartade utveckling, som industrien och kommunikationerna tagit på de senare åren, ha så vitt skilda förhållanden inträtt, att den lag som stiftades för 40 år sedan icke kunnat taga sikte på alla dessa förhållanden. Och det är därför som det gäller för oss att nu söka få till stånd en lag eller en författning, som mera stämmer överens med tidsförhållandena. Det gäller att få till stånd bestämmelser, som på samma gång de tjäna skogsvården och trygga skogens bestånd icke bli för betungande och för olägliga för den befolkning, som har att ställa sig dessa bestämmelser till efterrättelse.

Under sådana förhållanden framställer sig osökt den frågan: besitter det nu förevarande förslaget i stort sett dessa egenskaper? Kan det anses tillfredsställande för tillgodoseende av det mål, till vilket alla syfta? På den frågan lära nog ganska olika svar komma att givas. Men vi stå dock i dag inför den situationen, att en var av oss nödgas bestämma sig och intaga en bestämd ståndpunkt till den frågan. Då jag för egen del vill giva det svaret, att såvitt jag kan förstå det förevarande förslaget i det skick utskottet förordat detsamma bör kunna anses vara tillfredsställande, har jag därmed ingalunda velat förneka, att icke ännu bättre förslag hade kunnat åstadkommas. En sak är dock viss, och det är den, att vi aldrig lära kunna få till stånd ett förslag, en förordning eller en lag, som kan vinna allas gillande. Därom kunna vi vara fullt eniga. Och det är på den grunden som jag har ansett, att det skulle vara klokt och nyttigt, om vi nu i stort sett kunde ansluta oss till det föreliggande förslaget. Jag har efter måttet av min förmåga och med användande av den tid, som stått mig till buds, sökt så gott jag förstätt sätta mig in i förevarande förslag och kommit till det resulta-

Ang. förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

(Forts.)

Ang. förord-
ning om före-
kommande av
överdriven av-
verkning å
ungskog inom
till lapp-
marken ej
hörande delar
av Väster-
bottens och
Norrbottens
län.
(Forts.)

tet, att om jag också icke anser förslaget vara något idealiskt förslag, jag dock med gott samvete kan rösta för detsamma, men att jag icke vill taga på mitt ansvar att söka fälla det.

Till sist några ord om det av herr Wiklund i hans motion framlagda förslaget. Jag vill nu icke ingå i någon detaljgranskning därav och icke heller tillåta mig att fälla något omdöme om detsamma. Detta förslag är i huvudsak lika med det förslag, som utarbetats av den norrländska skogsvårdskommittén, men det Wiklundska förslaget saknar helt och hållet den grundval, på vilken den norrländska skogsvårdskommitténs förslag var byggt och det är väl förklaringen till att herr Wiklunds förslag icke vunnit någon försvarare inom jordbruksutskottet. Det torde också vara tillräckligt att med avseende på detta förslag uppläsa några rader ur jordbruksutskottets motivering, som just har avseende på detsamma.

Utskottet säger bland annat: »Utskottet kan sålunda icke ansluta sig till det förslag, som herr Wiklund framlagt i sin motion. Motionärens förslag är nämligen, såsom redan antytts, i huvudsak lika med det av norrländska skogsvårdskommittén utarbetade förslaget. Då emellertid nämnda kommitté grundade sitt förslag på den förutsättningen, att skogsvårdsstyrelser skulle inrättas i de delar av landet, där författningsförslaget skulle tillämpas, men motionären icke föreslagit sådana styrelser, saknar hans förslag det underlag, på vilket kommittéförslaget vilar, och förutan vilket författnings ändamål måste bli förfelat.

Påvisandet av denna brist i motionärens förslag torde vara tillräckligt motiv för detsammans oantaglighet. Att motionären sökt avhjälpa denna brist genom att i lagtexten insätta Konungens befallningshavande i stället för skogsvårdsstyrelsen, är föga ägnat att göra förslaget mera antagligt. Konungens befallningshavandes och skogsvårdsstyrelsernas uppgifter äro nämligen av så väsentligt olika beskaffenhet, att den ena av dessa institutioner ej lämpligen kan ersätta den andra.»

Med dessa ord har utskottet sökt avfärda det Wiklundska förslaget utan att yttra ett enda förringande ord om samma förslag. Det kunde, om de förutsättningar förelegat, på vilka förslaget är grundat, kanske till och med blivit bättre än det förslag, som jag nu vill giva min röst åt, men då denna grundval icke finnes, så torde kammaren icke behöva reflektera på detta förslag.

Efter dessa erinringar om förslagets ändamål och syfte vill jag endast beröra några detaljändringar, som utskottet föreslagit i det kungl. förslaget. Jag skall därvid icke alls nämna sådana ändringar, som äro av rent redaktionell natur utan endast i korthet beröra de ändringar, som hava någon saklig innebörd.

Såsom vi veta har man förut till husbehov fått fritt avverka virke, som skulle användas inom hela det län, som den s. k. dimensionslagen omfattar. Nu har Kungl. Maj:t i sitt förslag begränsat denna rätt till att avse endast fastighets eller

därmed sambrukad fastighets oundgängliga husbehov. Detta har utskottet ansett vara en alldeles för skarp övergång och en för stark begränsning samt förmenat, att följaktligen befolkningen i dessa bygder icke skulle känna sig tillfreds med en så stark begränsning. Man tycker det vara hårt, om man icke skulle ha frihet att inom ett något större område sälja t. ex. några famnar ved eller annat virke, som icke uppnår de dimensioner, som i denna lag äro föreskrivna och därför har utskottet föreslagit den lydelsen av paragrafen, att avverkning skall få ske för »oundgängligt husbehov inom skifteslaget, där fastigheten är belägen, eller angränsande skifteslag». Det är således en avsevärd utvidgning av vad Kungl. Maj:t föreslagit. Norrlandsrepresentanterna inom utskottet tyckte emellertid, att även denna begränsning var alltför stark och att man väl kunde gå mycket längre. De hava visserligen icke begärt, att man skall gå tillbaka till den nuvarande ordningen. Detta hade de själva funnit gränsa till ordning, men de tyckte dock, att utskottet stramat åt alltför mycket, och de hava därför framkastat olika förslag. Det är en reservant som föreslagit, att man i stället för skifteslag och angränsande skifteslag skulle sätta in ordet kommun. Jag tror dock, att detta är alltför omfattande och att det även skulle bli svårt för vederbörande skogsstatstjänstemän att dirigera detta. Jag ber därför att få yrka bifall till § 1, sådan utskottet föreslagit den.

Ang. förordning om förekommande av överdriven avverkning öfver skog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

(Forts.)

I 5 § har den ändringen gjorts i Kungl. Maj:ts förslag, att kungörelsetiden eller den tid, inom vilken sökanden skulle underrättas, som enligt det kungl. förslaget satts till endast fjorton dagar, av utskottet utsträcks till 20 dagar, varjämte utskottet föreslagit, att underrättelsen skulle skickas i rekommenderat brev. Där är också tillagt, att om avverkning är sökt av avverkningsrättsinnehavaren, så skulle jämväl fastighetsägaren underrättas på samma sätt som avverkningsrättsinnehavaren. Detta är ett par små men kanske ändå ganska avsevärda ändringar, jag för min del vill förorda.

Vidare har man i alla dessa författningsförslag, som röra skogarna, utbytt det av Kungl. Maj:t använda uttrycket tjänsteman och betjänte mot uttrycket befattningshavare. Vi hava icke velat använda den i det kungl. förslaget förekommande titulaturen och därigenom sätta en stämpel på dessa befattningshavare, att den ene är betjänte och den andre tjänsteman. Detta har skett i överensstämmelse med vad som inträffat vid de allra flesta ämbetsverk, där lönerna reglerats under de senare åren, varvid man gått ifrån betjäntebenenämningen.

Sedan ha vi åtalsrätten. Redan i den föregående författningen beslutade vi, att åtal endast skulle få utföras av allmän åklagare, och jag hoppas sålunda, att när vi komma till den paragraf i det föreliggande förslaget, som avhandlar denna fråga, nämligen § 11, kammaren skall vara konsekvent och därvid fatta samma beslut som i fråga om § 15 i det författningsförslag, som kammaren nyss antagit.

Ang. förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

(Forts.)

Det är kanske också några smärre ändringar eljest gjorda, men vi komma väl till dem vid föredragningen av de olika paragraferna. Jag har endast velat göra denna korta inledning som en liten förklaring till de ändringar, som utskottet ansett sig böra företaga i Kungl. Maj:ts förslag.

Jag ber, som sagt, herr talman, att få yrka bifall till den föredragna § 1.

Herr Holm: Herr talman, mina herrar! Att den nuvarande dimensionslagen, som gäller för större delen av de enskilda skogarna inom Norr- och Västerbottens läns kustland, numera icke fyller sitt ändamål att skydda ungskogen inom nämnda område, synes mig till fullo konstaterat, såsom även av den föregående ärade talaren nämnts, såväl av norrländska skogsvårdskommitténs utredning, av motiveringen till Kungl. Maj:ts proposition i föreliggande fråga som även av utskottet, så därom torde någon vidare utläggning icke vara erforderlig. Jag tillåter mig i detta avseende hänvisa till sid. 40 i Kungl. Maj:ts proposition och sid. 4 i jordbruksutskottets utlåtande. Orsaken härtill torde närmast vara den, att den hittillsvarande lagen endast hindrar skövling av den ungskog, som är avsedd för export, men däremot icke hindrar dylik skövling, då virket är avsett för förbrukning inom orten, d. v. s. hela Norr- och Västerbottens län. Och då ortsförbrukningen på de senare åren jämsides med denna landsdels uppsving i övrigt naturligtvis allt mera ökats, äro ju de menliga följderna för skogen härav tämligen förklarliga, och dessa olägenheter göra sig givetvis mest gällande i närheten av större samhällen och invid järnvägslinjerna. Vanligen går det så till vid skövlingen, att någon virkesspekulant köper in ett skogs-skifte eller hemman, vars ägare kommit på ekonomiskt obestånd. Är skogstillgången avsevärd, sätter han upp en liten motorsåg, begär och erhåller stämpling av den därtill lämpliga skogen, försågar detta virke för export, varefter återstoden upphugges eller försågas till förbrukning inom orten, och när han slutar, är skiftet vanligtvis ganska rent från skog.

Att en ändring i lagbestämmelserna är nödvändig, anser jag sålunda fastslaget. Frågan blir då, hur denna ändring lämpligast bör ske. Givetvis är detta en mycket ömtålig fråga, och man måste därvid taga hänsyn icke blott till statens rätt och plikt att så ordna den enskilda skogshushållningen, att den ej strider mot det allmänna bästa, utan även till den laglydige och för sin skogs utveckling och vård intresserade hemmansägarens rätt att förfoga över sin skog utan alltför stora inskränkningar. Också får man lätt en ensidig uppfattning av den föreslagna lagen. Om man uteslutande ser den från skogsägarnes synpunkt, så tycker man nämligen, att bestämmelserna äro alltför stränga. Ser man den åter från ren skogsskyddssynpunkt, tycker man kanske, att det ändå finnes ett eller annat kryphål för en sam-

vetslös skogsavverkare. Men om man tar vederbörlig hänsyn till båda dessa synpunkter, tror jag, man vågar säga, att utskottets förslag är ganska väl avvägt. Själva principen med en dimensionslag är ju icke vidare tilltalande och måste ur skogsvårds-synpunkt anses såsom en nödfallsutväg, men det är verkligen också nödfall härvidlag. Man har nämligen icke kunnat finna på något annat och bättre att sätta i stället.

Norrländska skogsvårdskommittén, vars betänkande ju ligger till grund för dessa skogslagstiftningsförslag, hade föreslagit ett tillägg, och även en mindre skärpning, till den nuvarande lagen, på det sätt att allmänna skogsvårdslagen, som gäller för södra delarna av landet, skulle gälla in fråga om avverkning, som sker utan föregående stämpling för ortsförbrukningen, d. v. s. att avverkningen därvid ej skulle få så bedrivas, att skogens återväxt uppenbarligen äventyrades. Det är denna princip, som upptagits i herr Wiklunds motion. Kungl. Maj:t har emellertid icke ansett, att genom en sådan bestämmelse tillräcklig garanti erhöles, för att om husbehovsvirket till ortsförbrukning lämnades fritt som hittills, skövling av ungskog skulle hindras, då ju detta egentligen endast blir en återväxtlag. Och då över denna allmänna skogsvårdslags effektivitet så pass grava anmärkningar framställdes, att den för närvarande är under omarbetning genom av Kungl. Maj:t utsedda sakkunniga, så synes det mig vara så mycket mindre lämpligt att nu antaga dessa bestämmelser för de nordligaste delarna av vårt land, där ju svårigheterna att erhålla återväxt är betydligt större än i de södra delarna av landet och där man ju också kan säga, att skogskulturproblemet icke är slutgiltigt löst.

I stället har nu Kungl. Maj:t föreslagit en avsevärd skärpning i de förut gällande bestämmelserna. Ifrån att det varit en lag, som förbjuder export av virke under en viss dimension, så har det nu blivit en lag, som förbjuder avverkning av dylik skog, och därjämte har rätten till fri avverkning för behovet inom orten inskränkts till att gälla endast fastighetens oundgängliga husbehov. Det är alltså högst avsevärt strängare än förut. Utskottet har därför ansett sig böra föreslå en lindring, så att rätten till fritt förfogande över virke oberoende av storleken skulle utsträckas till husbehovet inom samma och angränsande skifteslag. En sådan lättnad anser också jag nödvändig, för att man icke skall göra alltför stort intrång i den enskildes ägande- och dispositionsrätt till skogen, vilket förutom besvär och kostnader skulle kunna föranleda en allmän motvilja mot lagen i dess helhet. Det går nämligen icke an att tänka blott och bart på dessa dock relativt fåtaliga rovbyggare, utan man måste, som jag förut sagt, även taga hänsyn till den stora massan av hemmansägare och skogsägare där uppe, av vilka många, jag tror nästan jag vågar säga det stora flertalet, äro rädda om sin skog och vilja sköta den efter bästa förstånd och förmåga. Jag skulle vilja be kammarens ledamöter att tänka litet även på dessa och icke

Ang. förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

(Forts.)

Ang. förordning om förökommande av överdriven avverkning å ungskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

(Forts.)

tro, att de äro rovbyggare och skogsskövlare allihop. För egen del skulle jag helst se, att rätten att fritt avyttra husbehovsvirke utsträcktes enligt reservanten herr Oberg's förslag till kommunen eller socknen. Dels bleve det för befolkningen ett betydligt klarare och tydligare begrepp än skifteslaget, om vars utsträckning, som ju i övrigt mycket varierar, möjligen i en del fall tvksamhet kan råda, och dessutom anser jag, att hänsynen till befolkningens intressen där uppe kräver en så pass stor eftergift. Visserligen kommer ju kontrollen härigenom att något försvåras, och det kan möjligen tänkas, att i ett eller annat fall rovbygging skulle kunna äga rum, men i stort sett tror jag icke, att lagens ändamål därigenom på något sätt skulle äventyras.

Dock skulle jag vilja fästa uppmärksamheten på en olägenhet, som enligt mitt förmenande vidlader såväl utskottets förslag som herr Oberg's reservation och som jag gärna önskade se avhjälpt, nämligen att de trakter, som ligga intill större samhällen få avsevärt bättre avsättningsmöjligheter än övriga, och att fara för rovbygging där onekligen ligger rätt nära till hands. Jag anser därför, att det varit lyckligt, om undantag gjorts för dylika större samhällen — jag tänker nu närmast på Boden, men det finns ju även flera andra dylika — där den avsevärda bränsleåtgången och den omfattande byggnadsverksamheten kunna lämna möjligheter för mindre nogräknade skogsägare att skövla sin skog.

I fråga om 1 § vill jag därför förorda herr Oberg's reservation i den förhoppningen, att om denna kammare bifaller densamma, man genom sammanjämkning med första kammarens beslut, som troligtvis kommer att gå i samma riktning som utskottets förslag, möjligen skulle kunna vinna, att kommunen bleve satt som gräns, men att undantag från denna frihet gjordes för de större samhällena. Jag tror, att detta vore den bästa lösningen. Lättnaden för skogsägarna bleve avsevärd, utan att lagens ändamål därigenom äventyrades. Att kontrollen därigenom kommer att något försvåras, inser jag nog, men några oöverkomliga svårigheter torde väl knappast därigenom komma att uppstå. Detta i fråga om 1 §, som ju onekligen är den viktigaste. De övriga paragraferna skall jag icke uppehålla mig länge vid.

Bestämmelsen i 4 § angående förbud för skogsägaren att avverka av förrättningsmannen utmärkta fröträd är ju en ny bestämmelse, som utan att vålla skogsägaren någon egentlig olägenhet bör kunna vara av viss betydelse för erhållande av återväxt.

I 9 § finnes införd en bestämmelse om ansvar med bötesstraff från 25 till 500 kronor för den som avverkar i strid mot bestämmelserna, vartill kommer att virket förklarar förbrutet eller virkets värde skall ersättas. Något sådant bötesansvar finnes ju icke i den nuvarande lagen, vilket också gjort, att kontrollen blivit mycket försvårad, då risken varit så ringa.

Vad beträffar 11 § angående rätt att anställa åtal, så har

jag där naturligtvis samma anmärkning som rörande motsvarande paragraf i utsyningslagen.

Sedan har utskottet gjort ett tillägg, en övergångsbestämelse i slutet av lagen. Där står det: »dock att för fastighet, som är besvärad av avverkningsrätt, upplåten före förordningens trädande i kraft, avverkningsbelopp, varom i 3 § sägs, ej må sättas högre än på grund av hittills tillämpade regler skolat ske, där ej mellan fastighetsägaren och avverkningsrättshavaren annorlunda överenskommits.» Om man då jämför 3 § i gamla och nya lagen, så finner man, att precis samma uttryck använts, nämligen att utsyningen skall överensstämma med grunderna för en god skogshushållning, men med den inskränkning i den nya lagen att avverkningen under inga omständigheter får bedrivas hårdare, än att fastigheten icke kommer att sakna virke till oundgängligt husbehov. Skall någon olikhet enligt de båda lagarna kunna tänkas, så blir det sålunda givetvis en minskning, en inskränkning med tillämpning av den nya lagen, och jag kan därför icke inse, att tillägget har någon som helst betydelse. Dessutom är det ju mycket svårt, kanske omöjligt att kunna konstatera, huru mycket som med tilläpande av förut gällande regler möjligen skulle hava utstämplats.

Som slutomdöme får jag sålunda säga, att förslaget synes mig i det stora hela väl avvägt, men att jag beträffande 1 § anser herr Öbergs reservation vara att föredraga, till vilken jag, herr talman, ber att få yrka bifall.

Herr Wiklund: Herr talman! Om det än kan synas ganska lönlöst att nu i riksdagens sista timme söka åstadkomma ett annat resultat än det, som innefattas i det förslag som här föreligger från utskottet, så må det ju ändå vara förklarligt att den, som hör till dem som närmast beröras av lagförslaget, dock vill framställa åtskilliga anmärkningar mot detsamma.

Jag vill då först i förbigående göra den anmärkningen, att den kungl. propositionen framlades vid en synnerligen olämplig tidpunkt. Den utdelades nämligen här på kamrarnas bord omedelbart före påskferiernas början, och under ferietiden gick motions-tiden till ända, så att man näppeligen och icke utan särskild uppoffring blev i tillfälle att ens väcka en motion i ämnet.

När man så tog del av den kungl. propositionen, fann man genast, att förslaget innehöll betydande inskränkninigar i den fria förfoganderätten över skogen, gentemot vad som varit gällande i den nuvarande s. k. dimensionslagen. Förslaget innehöll nämligen, att man icke utan tillstånd av skogsstatens tjänsteman skulle äga rätt att avverka skog annat än för eget husbehov. Man frågade sig då givetvis, vad som kunnat vara anledningen till denna betydande skärpning i bestämmelserna. Men någon upplysning därom lämnas näppeligen i den kungl. propositionen. Där anföres visserligen en del yttranden av vissa skogsstatens tjänstemän ävensom av domänstyrelsen, och depar-

Ang. förordning om förekommande av överdriven avverkning å skog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

(Forts.)

Ang. förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

(Forts.)

tementschefen säger, att han vid granskning av de olika förslagen till avhjälpande av angivna olägenheter har anslutit sig till domänstyrelsens förslag, vilket innebär utsyningstvång vid all avverkning av undermålig, icke torr skog för annat ändamål än för eget husbehov. Det är nämligen den motivering som står att finna från Kungl. Maj:ts sida, varför dessa betydande inskränkningar ha vidtagits.

Det är sålunda skogsstatens tjänstemäns mening, som fått vara avgörande vid lagförslagets avfattning, under det att ringa eller ingen hänsyn tagits till det förslag, som avgivits av norrländska skogsvårdskommittén, eller till de yttranden, som avgivits av Konungens befallningshavande och landstinget i Västerbottens län ävensom av landstinget och hushållningssällskapet i Norrbottens län. Skogsägarna själva, som på ett så intimt sätt beröras av detta lagförslag, ha icke ens ansetts böra yttra sig i ämnet.

Nu har, som jag nämnde, åberopats åtskilliga yttranden av bland annat en del skogsstatens tjänstemän, vilka framhållit, att virkesförbrukningen inom länen tagit sådan omfattning, att allvarsamma farhågor uppstått för skogens framtida bestånd. Jag vill visst icke påstå, att allting är väl beställt, att det är i allo bra som det är, ty vi ha tyvärr icke kommit till något idealtillstånd beträffande skogsvården i de norra landsdelarna, lika litet som jag tror, att något sådant tillstånd kan sägas råda i övriga delar av landet. Men jag vågar påstå, att dessa yttranden äro minst sagt i väsentlig mån överdrivna. Någon fara för skogens bestånd genom avverkning för ortsförbrukningen vågar jag bestämt påstå icke har uppstått. Det är icke avverkning för ortsförbrukningen, som vållat nedgång i skogstillgångarna i dessa landsdelar, utan den nedgång som måhända uppstått har förnämligast uppkommit genom de utsyningar och utstämplingar som skett genom skogsstatstjänstemännen, på grund varav virke avverkats och levererats till vattendragen i form av timmer och pappersmassaved. Jag vill icke klandra skogsstatstjänstemännen, för att de verkställt dessa utstämplingar, ty skogens beskaffenhet har ju varit sådan, att dess avverkning motiverats. Det är ju också helt naturligt, att någon fara för skogens framtida bestånd genom avverkning för ortsförbrukningen icke gärna kan tänkas i denna landsdel. Västerbottens och Norrbottens län äro ju de skogrikaste landskapen i hela landet men på samma gång de folkfattigaste. Hur vill man då förklara, att medan avverkning för ortsförbrukning icke ingiver några farhågor i skogfattigare men folkrikare landsdelar, skulle samma slags avverkning ingiva allvarsamma farhågor för skogens bestånd i dessa skogrika men folkfattiga landsdelar? Jag kan icke förstå annat än att ett sådant resonemang faller på sin egen orimlighet.

Det har även i den kungl. propositionen åberopats ett yttrande av den norrländska skogsvårdskommittén, att synnerligast

i södra delen av Västerbottens kustland ved avverkas av undermålig skog för export, så att större kalhyggen uppstått. Men jag vill anmärka, att yttrandet icke är fullt riktigt återgivet, enär kommittén anfört, att allenast på enstaka ställen förekommit sådan avverkning, och då vill jag fråga, om det kan vara lämpligt att, därför att på några enstaka ställen dylik avverkning förekommit, införa lagbestämmelser, som hindra *all* avverkning utan tillstånd av skogstjänsteman av mindrevärdiga, undermåliga träd, till ved för ortsförbrukningen. Jag är själv bosatt i södra delen av Västerbottens läns kustland, och jag tror mig ganska väl känna till förhållandena där. Jag har därför också kunnat i kommittén vara med om detta uttalande, men jag vågar bestämt påstå, att dessa kalhyggen äro rena obetydligheter gent emot de stora skogsarealer, som där finnas.

Var och en, som känner förhållandena, vet också, att avverkning av ved till export icke kan löna sig annat än i omedelbar närhet av en hamn, där veden utan långa transporter kan lastas och skeppas. Priset på veden är icke sådant, att det lönar sig att forsla den lång väg efter hästar för att komma till någon lastageplats. Det kan således här endast bli fråga om enstaka fall, där sådan avverkning förekommit.

Norrländska skogsvårdskommittén, som ägnade frågan om förändrade bestämmelser i dimensionslagen en ingående behandling, ansåg likväl, att sådana förhållanden icke inträffat, som kunde motivera en skärpning i bestämmelserna angående avverkning för ortsförbrukningen, utan kommittén ansåg, att den nuvarande lagen hade fyllt sin uppgift att åtminstone i stort sett, låt vara med vissa få undantag, skydda och bevara skogen i de landsdelar, för vilka den gäller. Jag vill blott anföra några rader ur kommitténs uttalande därom. Kommittén säger bland annat: »Knappast torde också någon finnas, som icke är villig att erkänna, att den förordning, som nu gäller för Västerbottens och Norrbottens läns kustland, varit av den allra största betydelse för dessa landsdelar och att, därest denna icke funnits, tillståndet i fråga om de enskildas skogar därstädes skolat förete en väsentligt annan och långt sämre anblick än nu är fallet. Att — låt vara med åtskilliga undantag — denna lagstiftning visat sig verksam till skydd för den unga skogen, trodde sig ock kommittén finna under sina resor uti de orter, där lagstiftningen gäller, om än givetvis någon allmängiltig slutsats icke kan dragas av de erfarenheter, som under dessa besök å endast vissa enstaka trakter inom länen vunnos. De svar å den av kommittén uti förevarande ämne till besvarande av ej blott tjänstemän, utan ock korporationer och enskilda utställda fråga: 'Anses dimensionslagen hava fyllt sin uppgift att skydda *ungskogen* för överdriven avverkning?' synas i mångt och mycket giva stöd åt antagandet, att kommitténs uppfattning härvidlag kan tillerkännas allmängiltighet.»

Övre Norrlands skogsvårdsförening har också uttalat sig i

Ang. förordning om förverkning om förverkning av överdriven avverkning å ungskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

(Forts.)

Ang. förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

(Forts.)

frågan genom en skrivelse till Kungl. Maj:t och ansett, att lagens huvudprincip, eller att avverkning av virke under viss dimension för annat ändamål än eget eller ortens husbehov skall föregås av utsyning, borde bibehållas, enär lagen räddat stora myckenheter ungskog, vartill komme, att genom lagen skogen sparades så länge, att träden uppnådde en ålder, då de vore fullt dugliga som fröträd o. s. v.

Även Konungens befallningshavande och landstinget i Västerbottens län samt landstinget och hushållningssällskapet i Norrbottens län tillstyrka den norrländska skogsvårdskommitténs förslag, varav framgår, att de lämnade förslaget om fri avverkning för ortsförbrukning utan anmärkning. Även Konungens befallningshavande i Norrbottens län yttrade sig över Norrländska skogsvårdskommitténs förslag, och av detta yttrande framgår åtminstone, att man med allra största varsamhet borde gå fram i riktning mot utsyningstvång. Konungens befallningshavande säger nämligen: »Det kunde ju ej förnekas, att en lag, grundad på utsyningstvång, vore synnerligen ägnad att medföra skydd mot skogsförödelse på samma gång kravet på en rationell skogsvård vid dess tillämpning kunde tillgodoses. Men då införandet av utsyningstvång för varje fall, då avverkning av skog till avsalu vore i fråga, skulle medföra ett mycket allvarligt ingrepp i den enskildes rätt att förfoga över sina skogstillgångar och ett lagförslag i den riktningen, även med bestämmelse att utsyningen icke skulle för skogsägaren föranleda några kostnader i form av utsyningsavgifter och med garantier för att utsyningsförrättningarna komme att utföras med erforderlig insikt och omsorg, icke torde undgå ett mera allmänt motstånd från befolkningens sida, syntes en sådan åtgärd böra tillgripas allenast såsom en nödfallsväg och först sedan en omsorgsfull utredning givit vid handen, att en tillfredsställande lösning av skogsvårdsfrågan icke stode att vinna på annan väg. I allt fall borde naturligen ett steg i den angivna riktningen icke tagas utan att befolkningen å varje ort, som av saken berördes, lämnats tillfälle att i frågan uttala sin mening.»

Sedan anföres vidare, att man lämpligen borde vänta med en lagstiftning, till dess den nu sittande skogsvårdskommittén komme fram med sitt förslag och man finge se, om icke detta lämpade sig för dessa landsdelar.

Nu kan man visserligen säga, att detta Konungens befallningshavandes i Norrbotten yttrande egentligen har avseende på en reservation i kommitténs betänkande, som går ut på utsyning vid avverkning av all skog, men det kan också tillämpas på detta lagförslag, som i allt fall är ett steg i riktning mot utsyningstvång. Det förefaller då högst egendomligt, att man efter dylika uttalanden kunnat framlägga ett förslag med så inskränkande bestämmelser som dessa, och det förefaller nästan, som om man mera tänkte på träden, som växa i skogen, än på befolkningen, som bor i dessa trakter.

Ang. förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.
(Forts.)

som åligger skogsvårdsstyrelserna. Så är förhållandet i fråga om upplysning och råd rörande skogsvård och skogsvårdsåtgärder. Så är också förhållandet beträffande uppsikt och kontroll, som ju lika väl kan utövas av skogsingenjörerna och deras underlydande, tillsyningsmännen, som av skogsvårdsstyrelsernas tjänstemän.

Vad vidare angår den del av skogsvårdsstyrelsernas uppgift, som består i fördelning av medel för skogsvårdsändamål, har det hittills icke mött något hinder att fördela dessa medel inom de landsdelar, varom här är fråga. Medlen anslås ju inom dessa landsdelar som bekant av riksdagen och landstingen tillsammans, och fördelningen har skett av en av landstinget tillsatt skogsvårdsnämnd. Även om anslaget hade varit flerdubbelt större, skulle det icke hava varit någon svårighet att rättvist fördela detsamma, eftersom förslag uppgöras av skogsingenjörerna och avlämnas till skogsvårdsnämnden, som sedan på ingenjörernas förord utdelar anslaget.

Inrättandet av skogsvårdsstyrelser behöver sålunda icke vara någon nödvändig förutsättning för, att det av mig framlagda förslaget skulle kunnat antagas, och jag är övertygad om, att detta förslag har betydligt större känning av de verkliga förhållandena där uppe, än vad Kungl. Maj:ts och utskottets förslag någonsin har. Men, som sagt, under förhandenvarande omständigheter tjänar det ingenting till att yrka bifall till mitt förslag.

Utskottet synes emellertid hava haft en känsla av, att Kungl. Maj:ts förslag innebär ett alltför stort ingrepp i den enskildes dispositionsrätt över skogen, och att förslaget skulle alstra missnöje inom orterna, och utskottet har därför infört den modifikationen, att stämplat virke skulle få avyttras inom skifteslaget eller angränsande skifteslag. Ja, i ett avseende vill jag giva utskottet rätt, nämligen däri, att förslaget, vare sig det blir Kungl. Maj:ts eller utskottets, kommer att alstra missnöje i orterna; det är alldeles säkert. Men dessutom vill jag erinra om, att skifteslaget icke utgör något konstant, oföränderligt begrepp. Ett skifteslag i dessa landsdelar åtminstone utgöres i regel av en by, som består av från ett till flera hemman. I vanliga fall bestå dessa byar av fyra, fem, sex hemman, någon gång ett mindre antal och någon gång flera. Om nu laga skifte övergått ett sådant skifteslag för t. ex. 10, 20, 30 år tillbaka, är det ingenting som hindrar, att nytt skifte kan begäras av ägare till exempelvis två av dessa hemman, och de äga rätt att erhålla nytt laga skifte, när de därom sig förena. Men då bli dessa hemman, som undergå nytt laga skifte, ett skifteslag för sig, och på det sättet kommer alltså området för avyttringen av ostämplat virke att ytterligare inskränkas. Vidare anför utskottet här, att »den meningen har gjort sig gällande inom utskottet, att man i varje fall borde avvakta det förslag, som snart torde vara att förvänta från den nu arbetande skogslagstiftningskommittén, för

att se, huruvida icke detta förslag med lämpliga tillägg och förändringar skulle kunna passa för jämväl nu ifrågavarande landsdelar.» Och utskottet säger vidare, att »ehuru vissa skäl kunna framföras för en sådan mening, har utskottet emellertid icke ansett sig böra ansluta sig till densamma utan fastmer ansett sig böra i allt huvudsakligt tillstyrka Kungl. Maj:ts föreliggande förslag, som obestriddligen måste anses innebära väsentliga förbättringar. Därest annat bättre lagförslag skulle i en nära framtid kunna framläggas, varigenom dimensionsprincipen bleve avlöst av andra trygghetsåtgärder mot skövling samt skogsvårds-synpunkterna bättre tillgodosedda, lärer intet hindra, att ett sådant förslag efter vederbörlig granskning kommer att ersätta dimensionslagen för Norrbottens och Västerbottens läns kustland.»

Ja, just denna omständighet, nämligen att en kommitté nu arbetar på en ny skogslagstiftning, som måhända även kommer att bli lämplig för dessa landsdelar, borde, synes det mig, ha lett utskottet till den tanken, att ingen anledning finnes att nu införa en lagstiftning för dessa landsdelar, som sätta skogsägarna, bönderna där i en annan och sämre ställning än skogsägare i sydligare belägna landsdelar. Man må dock komma ihåg, att dessa jordägare i de trakter varom nu är fråga, ha bekommit sina ägoinnehav på precis samma grunder som skogsägarna i de övriga landsdelarna, och då kan man väl ändå ha skäl att fråga, om det kan vara lämpligt att sätta dem i en så helt annan och betydligt sämre ställning än skogsägarna i övriga landsdelar. Nu har en föregående talare yttrat, att han anser, att den reservation, som finnes fogad till betänkandet och som går ut på, att den fria avyttringsrätten utav ostämplat virke skulle utsträckas till hela kommunen, vore att förorda. Jag må villigt medge, att en sådan utsträckning skulle ha vissa fördelar gent emot vad utskottet föreslagit och Kungl. Maj:ts proposition innebär. Men då jag finner förslaget oantagligt från andra synpunkter och i all synnerhet från den synpunkten, att man, innan man antar något lagförslag för dessa landsdelar, bör vänta, till dess den nuvarande kommittén framlagt sitt förslag, finner jag icke heller, att förslaget med den modifiering, som innehålles i denna reservation, bör antagas. Då jag sålunda för min del anser det föreliggande förslaget oantagligt, och då jag anser, att något nödläge ej är rådande, som skulle motivera, att man i riksdagens sista timme nödgas antaga ett förslag, som i så väsentlig mån kringskär jordbrukarnas rättigheter i dessa landsdelar, yrkar jag, herr talman, avslag å såväl den kungl. propositionen som utskottets föreliggande förslag.

Med herr Wiklund förenade sig herrar *Lindmark*, *Nilsson* i Antnäs, *Bäckström*, *Rehn* och *Jonsson* i Gumboda.

Chefen för jordbruksdepartementet, herr statsrådet friherre *B e c k-*

Ang förordning om förekommande av överdriven arverknäring å ungskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.
(Forts.)

Ang. förordning om förökommående av överdriven avverkning å ungskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

(Forts.)

Friis: Herr talman, mina herrar! Den dimensionslag, som nu här är på tal, har verkat under en tid av 40 år, och den tillkom på framställning ifrån Norrbottens och Västerbottens läns landsting, sålunda på initiativ ifrån de delar av landet, där lagen sedan verkat. Jag tror, att i stort sett äro meningarna därom överens, att den har gjort sin nytta, och den norrländska skogsvårdskommittén har ju icke haft något som helst förslag om att den icke fortfarande skulle få verka. Den del av denna dimensionslag, som det här väl egentligen är fråga om, är dess bestämmelse om hur långt den fria dispositionsrätten över undermåligt virke skall kunna få sträcka sig. Lagen har under alla dessa år fått den praxis, att den enskilde jordägaren äger att fritt taga virke till husbehov och för försågning å husbehovssåg, och detta har gällt för *hela* länet. Att den kunnat få en sådan vid tydning, torde bero på, att när lagen först kom i bruk, voro kommunikationerna i Norrland ännu outvecklade och befolkningen glesare och sålunda behovet av virke för husbehov icke så stort. Under tidens lopp ha emellertid förhållandena blivit annorlunda, många samhällen, stationssamhällen och industrisamhällen, ha uppstått, städerna ha utvecklat sig, och efterfrågan av husbehovsvirke så ökats, att nu, efter vad utredningarna visa, fara verkligen föreligger, att skogen genom denna fria rätt till huggning av undermåligt virke för husbehov skall skövlas. I det fallet ber jag få läsa upp vad Konungens befallningshavande i Norrbottens län säger i sitt svar på den remissen av skogsvårdskommitténs betänkande: »Under de närmaste åren efter dimensionslagens tillkomst torde större anledningar till anmärkning i förevarande avseende icke i mera avsevärd utsträckning ha förekommit, men i den mån kommunikationerna förbättrats, järnvägsanläggningar kommit till stånd och befolkningen inom städer, municipal- och stationssamhällen tillvuxit, hade givetvis skogsförbrukningen ökats och därmed möjligheterna för lönande avsättning jämväl av smärre skog för en mångfald olikartade ändamål såsom till slipers, stängsel, slanor, hustimmer, kol, ved o. d. Därmed hade sålunda också följt, att till sådana ändamål nu kalhögges vidsträckta områden, särskilt omkring städerna och utefter kommunikationslederna, på det mest hänsynslösa sätt och utan ringaste tanke på skogens bestånd eller på åtgärder för återväxt. Här föreläge sålunda en verklig fara för en ödesdiger skogsskövling i avseende å vilken lagstiftningen måste verksamt ingripa.» Och ledamoten av kommittén överjūgmästare Welander säger i ett särskilt yttrande till betänkandet: »Skogsavverkning från hemmanen till användning inom orten, som förr icke var av någon betydighet, börjar numera taga sådan omfattning, att allvarsamma farhågor uppstått för skogarnas framtida bestånd. Kommittén har ock genom sina frågeformulär sökt inhämta upplysningar i detta avseende. Av de svar, som inkommit från kommuner och hushållningssällskap med filialer, tillsammans 43 stycken, giva icke mindre än hälften mer eller mindre bestämt yttryck för den åsikten, att nu gällande dimensionslag ej längre lämnar tillräckligt skydd för skogen, särskilt invid kommunikationsleder och större platser. Även av svaren från skogsstats-

tjänstemännen framgår, att avverkningarna av undermålig ostämplad skog redan tagit en oroväckande omfattning på skogar, som äro välbelägna för avsättning inom orterna, och att en inskränkning är av behovet påkallad.»

Det torde i detta sammanhang även vara av stort intresse att se vad ställning riksdagen intagit till denna fråga, och ber jag då att få återkalla i herrarnas minne, att när herrarna behandlade 1903 års skogslag, godkändes i den skrivelse, som avläts till Konungen om densamma, följande passus i motiveringen i anledning av att en motion här i denna kammare just hade framhållit nödvändigheten av att denna husbehovsförbrukning skulle få vara så vid och så fri som den nu under årens lopp utvecklats sig till: »att i enlighet med motionärernas förslag från förbudet jämväl undantaga avverkning för annans husbehov eller för allmänt ändamål inom Västerbottens och Norrbottens län eller för statens behov anser riksdagen däremot icke tillrådligt. Genom ett så vidsträckt undantag skulle nämligen uppsikten över lagens tillämpning hart när omöjliggöras och lagens effektivitet alltför mycket äventyras.» Om man ställer detta riksdagens uttalande i belysning av lagens ord, där det står *oundgängligt husbehov*, då, får jag säga, synes det mig vara bra svårt att komma till den uppfattningen, att utövändet av denna fria dispositionsrätt av det undermåliga virket skulle kunna få fortgå i den utsträckning, som nu är bruklig. Riksdagen har emellertid även en gång senare uttalat sig i denna fråga, och det var 1906, då det var fråga om att skogsägarna icke själva skulle betala skogsstatstjänstemännen för besiktningar efter dagtraktamente utan att dessas ersättning skulle utgå från staten och beräknas på annat sätt. Då säger riksdagen i den skrivelse, som avläts till Konungen därom: »Riksdagen vill för sin del som förslag till förbättringar i ifrågavarande avseende förorda bestämmelser i följande riktning. All den undermåliga skog, som för rationell skogsskötsel behöver avverkas, och vilken man önskar erhålla till fritt föfogande, bör utstämplas.» När man har dessa riksdagens *upprepade* uttalanden och vidare den lag, som är av riksdagen antagen, så bör man väl ändå få hysa den uppfattningen, att det är riksdagens bestämda mening och önskan att icke den fria dispositionsrätten över det undermåliga virket skulle få utövas i den utsträckning som hittills har skett. Den norrländska skogsvårds-kommittén, som tagit denna fråga under den allra mest omsorgsfulla prövning, har velat söka en begränsning däri, att husbehov skulle få räknas endast inom kustlandet i stället för som hittills inom hela länet, och som en säkerhetsåtgärd mot rovhuggning säger kommittén, att huggning icke får ske så hårt, att skogens återväxt uppenbarligen äventyras eller fastigheten kommer att sakna nödigt virke för eget husbehov. Så föreslår då kommittén, att skogsvårdsstyrelserna, vilkas inrättande i dessa län den förordar, skulle övervaka detta.

Emellertid ha de jägmästare, som uttalat sig i denna sak, ansett, att, om man verkligen vill se till skogens värdande, finnes ingen annan väg att gå än att bestämma, att all skog, som hugges, skall vara

Ang. förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom till lappmarker ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

(Forts.)

Ang. förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

(Forts.)

utsynad. Att gå så långt vore väl att gå för hårt fram, men det finns naturligtvis många gränser, som ligga mellan det nu gällande systemet och ett så långt gående förslag. För mig, som icke har närmare reda på de norrländska förhållandena, då jag icke är norrlänning och ej haft tillfälle att vistas mycket däruppe, ställer sig regeln om skogsvård här som på andra ställen i landet d. v. s. skall en skog skötas väl då skall huggning ske efter bestämda grunder och skogen bör därför stämpas av sakkunnig person.

Jag finner också naturligt, att husbehovet skall räknas till det hemman, till vilket skogen hör. Men, som sagt, beträffande vad domänstyrelsen föreslagit, att om man skulle taga det egna husbehovsvirket till ett hemman och därmed sammanbrukande hemman, trodde jag, att det skulle vara en lämplig begränsning, varför jag också föreslog Kungl. Maj:t att taga in detta i den kungl. propositionen. Emellertid har utskottet nu funnit, att även det skulle vara för knappt och det har kommit fram i motioner att kustlandet skall förbliva området för fri husbehovsavverkning och från utskottets sida, att man skulle räkna med skifteslaget såsom enhet, och att det skall vara fri utsyning för skifteslaget och — säger utskottet — för angränsande skifteslag.

Jag gjorde mig den frågan, när jag läste utskottets betänkande: kan detta vara någon inskränkning egentligen i nu rådande förhållanden? Jag föreställer mig, att i dessa stora län äro skifteslagen synnerligen stora, och när man tager till angränsande skifteslag, kommer man upp till väsentligen större rayoner och kanske upp till så stora, att det husbehovsvirke, som nu avverkas, i regel icke tagas utanför så stora rayoner. Jag fick nästan det intrycket, att det blir kanske egentligen detsamma som nu i praxis gäller.

För min del synes det mig, som om den reservation, som är bifogad utskottets betänkande i denna punkt, skulle ha träffat det, som mera lyckligt bestämmer husbehovsvirkets användande, men jag har ju icke någon rätt att i denna kammare framställa yrkande och därför har jag endast velat säga, att det förefaller mig som om reservationens förslag i detta fall vore bättre än utskottets. Utan utstämpling är det svårt att sköta skog bra. Jag har hört sägas, att varken plantering eller sådd lyckas väl i Norrland, plantering, därför att densamma på de enorma norrlandsvidderna tar för mycken tid och ställer sig för dyrbar, och sådden, därför att den går illa. Vill man således något se till de norrländska skogarnas återväxt, torde man böra komma ihåg, att detta också beror på att självsådden går väl till. Men skall självsådden gå väl till, är det noga med att avverkningen sker på ett riktigt sätt, jag är ej säker på att det i stort sett kommer att bli fallet om utskottets förslag i denna punkt bliver riksdagens beslut.

Herr Hage: Herr talman, mina herrar! Jag har suttit i utskottet vid behandlingen av denna fråga, och jag är dessutom representant från de bygder, som beröras av denna lagstiftning. Jag anser mig därför böra säga några ord i denna fråga, för att klargöra

vad jag avser med den reservation, som jag avgivit och som innebär yrkande på avslag på avslag på det här föreliggande lagförslaget.

Jag vill då först vända mig mot herr statsrådets och chefens för jordbruksdepartementet uttalande i denna sak. Han antydde nära på, att Konungens befallningshavande i Norrbottens län skulle ha uttalat sig till förmån för det lagförslag, som här föreligger. Jag vill dock i det sammanhanget betona, att även om Konungens befallningshavande påstått, att den lagstiftning, som nu finnes, icke är tillräcklig och icke är lämplig, så har Konungens befallningshavande likväl — det har också betonats av en föregående talare — definitivt tagit avstånd från de riktlinjer som det här föreliggande förslaget ungefärligen innehåller. Konungens befallningshavande har nämligen, såsom det framgår på sidan 44 i den kungl. propositionen, yttrat sig just med avseende på ett tänkbart insläende på sådana restriktionsvägar som här förordas. Konungens befallningshavande säger härom följande:

»Men då införandet av utsyningstvång för varje fall, då avverkning av skog till avsalu vore i fråga, skulle medföra ett mycket allvarligt ingrepp i den enskildes rätt att förfoga över sina skogstillgångar och ett lagförslag i den riktningen, även med bestämmelse att utsyningen icke skulle för skogsägaren föranleda några kostnader i form av utsyningsavgifter och med garantier för att utsyningsförrättningarna komme att utföras med erforderlig insikt och omsorg, icke torde undgå ett mera allmänt motstånd från befolkningens sida, syntes en sådan åtgärd böra tillgripas allenast såsom en nödfallsutväg och först sedan en omsorgsfull utredning givit vid handen, att en tillfredsställande lösning av skogsvårdsfrågan icke stode att vinna på annan väg. I allt fall borde naturligen ett steg i den angivna riktningen icke tagas utan att befolkningen å varje ort, som av saken berördes, lämnats tillfälle att i frågan uttala sin mening.»

Detta är enligt mitt förmenande ett principiellt och definitivt uttalande från Konungens befallningshavande, vilket talar just mot detta lagförslag. Och går jag vidare — efter som nu Konungens befallningshavande något talat om motståndet från befolkningens sida — vill jag endast fästa mig vid det förhållandet, att en av de personer, som haft denna utredning om hand, betonat, att från ett visserligen ganska stort antal kommunalstämmor m. m. — jag tror, att det var 43 stycken — uttalats sympatier för en skarpt lagstiftning på detta område. Men, mina herrar, dessa uttalanden från kommunalstämmorna och andra korporationer ha icke gällt *det föreliggande lagförslaget*. Det har visserligen sagts ifrån av dessa kommunalstämmor, att det finnes och har förekommit rovhuggning, och att det behövs vissa ändringar i lagen. Men jag är övertygad om att, om detta Kungl. Maj:ts förslag utskickats till dessa 43 kommunalstämmor, m. fl. — jag tror att det var så många — skulle från dem blivit ett enstämmigt nej, när det varit fråga om att avgiva sitt votum, huruvida denna lag borde antagas eller icke.

Vidare har herr statsrådet här betonat, att man på sätt och vis år 1903 givit en växel, en förbindelse från riksdagens sida på, att ett

Ang. förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

(Forts.)

Ang. förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom till loppmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

(Forts.)

lagförslag, sådant som det föreliggande, borde antagas. Ja, mina herrar, men växlar från år 1903, även politiska växlar, tycker jag för min del skulle vid det här laget vara förfallna och preskriberade. Jag kan till och med våga påstå, att växlar och förbindelser från år 1906, som statsrådet talat om, borde också vara förfallna i det här laget. Det är ju dock så, att riksdagen har en annan sammansättning år 1915 än åren 1903 och 1906.

Utöver dessa skäl vill jag också såsom en orsak, varför jag går på avslagslinjen, framhålla — såsom av en föregående talare även anförts — den omständigheten, att vi ha en kommitté som sitter och behandlar denna skogsfråga, evad frågan gäller landet i sin helhet d. v. s. med undantag av Norr- och Västerbotten. Och jag vill ytterligare göra gällande, att det borde väl vara riktigast, att när man går att behandla en så stor fråga som denna, man har en så vidlyftig och allsidig utredning som möjligt till sitt förfogande, då man går att fatta ett definitivt beslut i frågan. Och det torde väl ingen i denna kammare vilja förneka, att man har större möjlighet att kunna bedöma denna sak, då man en gång har till sitt förfogande två kommittéutlåtanden i skogsvårdsfrågorna, så att man har möjlighet att bedöma båda dessa olika förslag, som kunna komma fram dels från denna kommitté — norrländska skogsvårdskommittén — och dels från den andra kommittén, som sitter och sysslar med denna lagstiftning. Det är väl för övrigt ganska troligt, att detta förslag kommer fram ganska snart, och då har utskottet uttalat, att man kanske blir tvungen att riva upp igen detta lagförslag, som vi i dag behandla. Då kommer saken att utveckla sig på följande sätt: först skola vi nu i år bygga upp en organisation och ett system av restriktioner och så om några år åter riva sönder denna organisation och allt det, som vi byggt upp, för att konstruera upp något nytt igen. Är detta ett lämpligt sätt att lagstifta? Är det icke bättre att tillgodogöra sig den erfarenhet, som vi kunna vinna från denna andra kommitté, som sitter, och sedan, när båda kommittéerna kommit fram med sina utlåtanden, då bygga upp en organisation?

Det omtalades i Stockholms Dagblad härom dagen — det får stå för tidningens egen räkning — i en ledande artikel, att den andra kommittéens linje blir någonting helt annat än den linje, som här föreslagits. Man skulle åtminstone icke gå dimensionslagstiftningens väg, utan försöka åstadkomma andra åtgärder för att förhindra denna rovhuggning, som man nu vill förhindra, denna rovhuggning, som jag, inom parantes sagt, tror, att man betydligt överdriver. Ty även om man kan påpeka i ett ganska stort antal fall, att rovhuggning förekommit inom dessa trakter, bör man dock fästa sig vid det förhållandet, att här gäller det mycket vidsträckta bygger. Om detta kan konstateras, bör det kunna sägas, att fara först föreligger, sedan man kan påvisa, att procenten fall i förhållande till den stora skogsarealen är betydlig, men icke, om det t. ex. säges, att rovhuggning förekommit i så och så många fall, men det icke kan sättas i någon proportion till omfattningen av hela det ifrågavarande området.

Nu skulle jag också, innan jag slutar, ytterligare vilja framhålla ytterligare en sak, som, jag skulle vilja säga, borde särskilt göra kammaren tveksam att gå med på utskottsmajoritetens förslag. Och det är, att det föreliggande kungliga förslaget över huvud taget icke vilar på något uttalande från någon enda av dem, som av Kungl. Maj:t tillsatts för att utreda denna fråga. Det är nog ett ganska egendomligt och sällsynt förhållande, att en kungl. proposition icke vilar på något uttalande från dem, vilkas yttrande egentligen skulle ligga till grund för förslaget. Kungl. Maj:t har, när förslaget inkom ifrån norrländska skogsvårdskommittén förklarar, att ingenting av det, som där framförts vare sig från majoritetens eller minoritetens sida — ingenting, som framkommit från dessa utredningsmän, komme att läggas till grund för detta förslag, utan Kungl. Maj:t tog upp ett fullständigt nytt förslag. Detta är dock en omständighet, föreställer jag mig, som bör göra kammaren mycket tveksam, när den går att fatta sin position i den här frågan.

Nu har ju mycket starkt betonats från befolkningen där uppe och från ortsrepresentanterna, att genom denna lagstiftning skulle man träda för nära den enskilda äganderätten och den fria dispositionsrätten över skogen. För min del vill jag säga, att jag hyser inga vidare betänkligheter att träda den enskilda äganderätten och den privata dispositionsrätten för nära i detta fall, i synnerhet med den ståndpunkt jag har, så att icke är den omständigheten för mig av så synnerligt stor betydelse. För mig står det nämligen klart, att, kan man påvisa, att detta förslag länder till nytta för hela nationen, och att det är nationalekonomiskt fördelaktigt för landet, då skall förslaget antagas och då få de enskilda där uppe underkasta sig långt gående restriktioner. Om det kan ernås stor nationalekonomisk vinst på detta sätt, då skall jag med glädje vara med om att lämna min röst för att få igenom förslaget, men det skall bevisas först, och det skall också bevisas, att det icke finnes bättre vägar att gå fram för att vinna detta mål, innan jag lämnar min röst för förslaget. Med denna utgångspunkt vill jag säga, att det är icke så — som det ibland har stuckit fram här i debatten — att bakom vår, d. v. s. ortsrepresentanternas motvilja mot detta förslag, ligger ett slags lokalegoistiskt betraktelsesätt, utan vi se, såvitt jag kan finna, den här saken såsom herrarna försöka se den eller nationalekonomiskt, d. v. s. vi vilja söka taga hänsyn till, om den här frågan, när den löses, kan bli till fördel för det hela; och befolkningen däruppe har, kan man säga, givit uttryck för den där rådande allmänna uppfattningen, när befolkningen själv en gång begärde denna nu gällande restriktiva lagstiftning, som är ganska långt gående redan den, men som man dock nu från Kungl. Maj:ts sida anser icke fullt tillfredsställande. Befolkningen däruppe har alltså klart givit tillkänna, att den förstår, att den här saken är av mycket stor nationalekonomisk betydelse och att den för sin del vill vara med om att underkasta sig mycket långt gående restriktioner på skogslagstiftningens område, om det kan bli till fördel för hela landet och om det kan åstadkommas någon nationalekonomisk vinst av skogsskötseln däruppe.

Ang. förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

(Forts.)

Ang. förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

(Forts.)

Nu tror jag för min del, och det har också framhållits av föregående talare, att detta inte kan bli händelsen på det sätt, som utskottet och Kungl. Maj:t har lagt förslaget. Detta förslag är nämligen så format, att man får den uppfattningen, att man gått längre i restriktiva åtgärder, än vad som är nödvändigt och nationalekonomiskt nyttigt. Det har dock under senaste tiden konstaterats däruppe en betydligt växande opinion och intresse för rationell skogs-skötsel, och mitt upp i detta växande intresse och denna sig ökande opinion kommer nu detta förslag, som kanske slår ned just detta spirande intresse och denna välvilja för skogens bevarande och nitet för att ordna denna sak bättre från utnyttjandets synpunkt och i nationalekonomiskt hänseende. Detta kan just leda till, att vad man försöker vinna, det kommer man icke att vinna, och dessutom bör man i det här sammanhanget påpeka, att dessa övervaknings- och utsyningskostnader, som bliva en följd av förslaget, komma att bliva synnerligen dryga. Och betraktar man saken nationalekonomiskt, så måste man förstå, att det kan uppstå en nationalekonomisk nettovinst, först om det kan konstateras, att den vinst, den ökade avkastning och det ökade värde, som uppstår av skogen med en restriktiv lagstiftning, som drager betydligt ökade övervakningskostnader, är större än de ökade kostnader, som frambringandet av denna vinst åstadkommer. Därtill kommer, att jag för min del tror, att det här icke kan komma att gälla en längre väntetid, innan den andra här nämnda kommittén kommer fram med sitt förslag. Det är med denna utgångspunkt, som jag för min del tillsammans med två reservanter i utskottet, herrar Lundström och Norin, kommit fram till ett avslagsyrkande på propositionen; men jag vill i detta sammanhang i likhet med en del föregående talare säga, att om det nu skulle bli så, att vårt yrkande faller, då skulle jag för min del helst vilja se, om kammaren ville taga det förslag om utsträckning utav rätten till uthugning utan utsyning till att gälla *kommun*, såsom här föreslagits av herrar Öberg och Holm; men jag vill icke ha ett sådant beslut betraktat, som om det skulle innebära ett slags bytesmedel gent emot första kammaren, utan jag vill, att andra kammaren då skall hålla på detta förslag även vid en eventuell sammanjämkning; och om jag för min del kommer att sitta i utskottet vid sammanjämkningen, skall jag åtminstone, så långt jag kan, inom utskottet motsätta mig något slags utbyte med första kammaren i detta hänseende.

Herrarna böra dock icke tro, att detta begrepp »kommun» här betyder så vidsträckt områden, som åtminstone en del av herrarna fått för sig. Det är nämligen så, att dessa kommuner i kustlandet icke böra sammanblandas med kommunerna i lappmarken. Kommunerna i lappmarken äro i allmänhet mycket vidsträckt, men här gäller det kommunerna i kustlandet, och dessa kommuner äro i allmänhet icke så synnerligen stora till omfattning. Jag ber herrarna i detta fall se efter i Sveriges officiella statistik, och då skola herrarna finna, att det verkliga förhåller sig på det sätt jag här sagt. Om man utsträcker denna rätt till att gälla »kommun», så vinner

man därmed först och främst den fördelen, att man får ett mera distinkt begrepp än skifteslag och angränsande skifteslag som föreslagits av utskottsmajoriteten, men å andra sidan innebär icke detta någon fara för, att det skulle bli alltför vidsträckta områden, så att man från den synpunkten sett icke skulle kunna gå med på förslaget.

Med hänsyn tagen till nu nämnda förhållanden, skall jag, herr talman, be att få yrka avslag å såväl Kungl. Maj:ts proposition som utskottets här föreliggande förslag.

I detta anförande, under vilket herr vice talmannen ånyo övertagit ledningen av kammarens förhandlingar, instämde herrar *Lundström* i Långnäs, *Norin*, *Stenudd* och *Lindmark*.

Herr *Lindman*: Herr talman, mina herrar! Det är naturligtvis icke så lätt för kammaren att fatta ståndpunkt i en sådan fråga som denna, när man hör att det ifrån dem, som närmast beröras av saken, nämligen ifrån dem, som bo i Västerbottens och Norrbottens kustland, reses ett så starkt motstånd mot detta lagförslags antagande. Det lär väl för oss andra, som icke äro direkt berörda av detta, i alla fall gälla att nu söka sätta oss in i vad förslaget innebär och vad det kommer att medföra och därefter söka att handla efter bästa förstånd och så, att det blir så rättvist som möjligt.

Den siste ärade talaren hade ju i likhet med även föregående talare åtskilligt att anföras emot förslaget. Han säger, bland annat, att vi icke böra taga detta förslag, innan det har blivit bevisat, att man icke kan få något bättre. Men det är ju klart, att det är ganska svårt att veta, när man får det bästa härvidlag och även huru länge man skall vänta, innan man överhuvud får något bättre än det nu föreliggande förslaget. Den ärade talaren har anført, att för närvarande en annan kommitté är sysselsatt med frågan om, hur det i ifrågavarande hänseende förhåller sig inom andra delar av landet, för att ett förslag på det området må kunna framläggas. För min del är jag nu av den uppfattningen, att vi icke ha någon anledning att avvakta det resultat, vartill denna kommitté kan komma, ty denna kommittés arbete berör icke de förhållanden, varom nu är fråga och åt vilka uppmärksamhet ägnats av en just för den sakens skull alldeles särskilt tillsatt kommitté. Kan man verkligen säga, att denna fråga icke är tillräckligt utredd, då man har det kommittébetänkande, som här föreligger? För min del har jag studerat detta kommittébetänkande, och jag har utförligt gått igenom Kungl. Maj:ts propositioner i såväl denna som andra norrlandslagstiftningsfrågor, och jag får säga, att det vill synas mig, att om man verkligen vill sätta sig in i saken, har man dock med detta material en god grund att stå på, när man går att bedöma denna fråga.

Jag ber att få fästa herrarnas uppmärksamhet på, att redan i de lagar, som tillkommo år 1874 och 1888 på detta område, funnos bestämmelser, som voro längre gående, än vad sedan

Ang. förordning om förekommande av överdriven åverknings å ungskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

(Forts.)

Ang. förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

(Forts.)

tillämpningen i praktiken kommit att innebära. Där fanns sålunda den bestämmelsen, att man fick för oundgängligt husbehov vid gården såga och använda undermålig skog. Jag vill fråga: Vad betyder detta? Det kan icke betyda något annat, än att man därmed avsett, att man icke fritt skulle få taga undermålig skog annat än för sitt eget husbehov, ty det står »vid gården såga och använda». Vi ha emellertid hört och för övrigt här läst i de föreliggande aktstyckena, att praxis har utvecklats sig på ett annat sätt, i det att man tolkat detta uttryck »oundgängligt husbehov» så, att det gäller icke blott det egna husbehovet, utan även det oundgängliga husbehovet för andra inom provinsen Västerbotten boende. På detta sätt har det blivit en mycket stor frihet i fråga om användande av undermåligt virke inom provinsens gränser, och det har allenast stått kvar ett förbud att utanför provinsens gränser föra hugget eller sågat virke av undermålig skog. Det är detta man här måste ta såsom en utgångspunkt. Avsikten med dessa lagar av 1874 och 1888 var ju, att denna frihet endast skulle gälla det egna husbehovet, och således fanns redan på den tiden en inskränkning, som drabbade skogsägarna i provinsen Västerbotten.

Det är från denna utgångspunkt man måste bedöma, hur saken nu ställer sig. Den ställer sig ju så, att enligt Kungl. Maj:ts förslag får man för det första naturligtvis ta bort allt, som ligger ovanför den fastslagna dimensionen, men för det andra får man enligt Kungl. Maj:ts förslag ta av undermålig skog vad som behöves för eget husbehov och för den fastighet, som ligger i sambruk med ens eget hemman. Men därutöver är det icke förbjudet att ta även undermålig skog, blott man tar den efter tillstånd och så, att det vederbörligen beaktas, att grunderna för en god hushållning med skogen icke överträdas och att fastigheten icke kommer att sakna husbehovsvirke. När man nu talar om, att denna utsynning skulle vara så farlig, därför att den skulle inkräkta så mycket på hemmansägarens rätt att förfoga över sin skog och att därigenom, såsom den siste ärade talaren sade, skulle slås ned det intresse för skogsbruk och skogens rätta skötande, som håller på att spira upp i dessa bygder, då vill jag fråga: kan det verkligen slås ned intresset, att man hyllar sådana grundsatser, att skogen icke får avverkas i vidare mån, än vad som är förenligt med ett rätt skogsvårdsintresse, nämligen att blott så mycket virke får tagas ut, som skogen tillåter med tillämpandet av goda principer, och icke något därutöver? Det lär väl icke kunna bestridas av någon, att icke med det förfarande, som nu praktiseras, skövling faktiskt äger rum på ett eller annat ställe och kanske till och med på ganska många ställen och att man dessutom för närvarande frestas till skövling. Det är alldeles givet, att det skall finnas personer, som äro i den ställningen, att de nu frestas att taga ut av skogen mycket mera, än vad de borde. Jag har den uppfattningen, att man icke bör låta det vara, såsom det nu är, då

det fria förfogandet över den undermåliga skogen sträcker sig därhän, att det gäller hela provinsen. Jag har ävenledes den mening, att det icke kan vara lyckligt, om, såsom nu här yrkas på, man skall avslå detta lagförslag och stanna vid de förhållanden, som nu äro gällande.

Den siste talaren sade nu: Ja, bevisa för oss, att detta är nationalekonomiskt nyttigt! Jag förmodar, att det icke är så svårt att säga, att det alltid är nationalekonomiskt nyttigt att bruka skogen på ett förnuftigt sätt, så att den icke skövlas eller utödes, att den med andra ord icke avverkas i större omfattning, än vad reproduktionen medger, d. v. s. vad återväxten kan lämna. Detta är efter min uppfattning ett nationalekonomiskt problem av mycket hög rang, och ingen kan väl, synes det mig, säga annat, än att man med det förslag, som nu föreligger, verkligen kan komma till någonting, som bäst löser denna fråga. Naturligtvis närmar sig Kungl. Maj:ts förslag mest denna lösning, och sedan utskottets förslag. Så förhåller det sig, såvitt jag kan bedöma denna fråga, vilket jag här sökt göra på ett fullkomligt opartiskt sätt, och jag har därvid, som sagt, kommit till, att det verkligen är, vill jag säga, nationalekonomiskt nyttigt, ja, nationalekonomiskt ytterst viktigt, att det i detta avseende blir en starkare begränsning än vad som nu är fallet. Då man tar hänsyn till, att den inskränkning, som gällde för hemmanen genom 1874 och 1888 års lagar, var av samma beskaffenhet, synes det mig, att man icke här borde klaga så bittert över, att nu en inskränkning göres i en praxis, som dock icke är något annat än en praxis och som aldrig torde ha varit en rättighet.

Nu står man emellertid här frågande. Visserligen vet jag, vad jag själv skulle önska i detta fall, men jag förstår, att man måste finna sig i att här vara med på ett förslag, som har utsikt att kunna genomföras i båda kamrarna. Det har sagt mig, att man i första kammaren gått med på utskottets förslag, och därför har jag bestämt mig för att även lämna min röst för utskottets hemställan. Läser man utskottets motivering i denna del synes det mig, att man även därav kan bibringas den övertygelsen, såvida man icke vunnit densamma genom studiet av kommittébetänkandet och den kungl. propositionen, att det är önskvärdt att här göra en inskränkning, och jag skall därför för min del taga mig friheten att hemställa om bifall till utskottets förslag.

Medan jag har ordet ber jag även att få yttra mig om en viss del av förslaget. Det gäller icke någon av de olika paragraferna, utan jag skall nu gå förbi dem allesammans för att nu ett ögonblick stanna vid övergångsstadgandet. Utskottets förslag till övergångsstadgande börjar med, att »denna förordning träder i kraft den 1 januari 1916», och sedan heter det: »dock att för fastighet, som är besvärad av avverkningsrätt, upplåten före förordningens trädande i kraft, avverkningsbe-

Ang. förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

(Forts.)

Ang. förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.
(Forts.)

lopp, varom i 3 § sägs, ej må sättas högre än på grund av hittills tillämpade regler skolat ske, där ej mellan fastighetsägaren och avverkningsrättstagaren annorlunda överenskommits». Jag ber att här genast, herr talman, få nämna, att jag kommer att yrka på, att hela det av mig nu citerade stycket, som började med »dock» och slutar med »överenskommits» och som här i utskottets förslag blivit kursiverat, måtte helt och hållet utgå. Varför jag vill ha bort dessa rader är endast därför, att de enligt min uppfattning äro alldeles överflödiga och onödiga, och jag förstår icke varför de överhuvud taget här kommit med. Den nya lagen ger ju icke någon vidsträcktare rätt än den förutvarande, utan tvärtom en något inskränktare rätt, ty den begränsar även rätten till utsyning av undermålig skog därhän, att sådan icke må förekomma i vidare mån, än att det finnes virke till gårdens husbehov. Därför kan icke en skogsägare företaga en större avverkning enligt den nya lagen än enligt den förutvarande. Det finnes ingen möjlighet därtill. Jag kan icke förstå annat, än att det är några reminiscenser från lappmarkslagen, som här föresvävat utskottet. Jag ber herrarna vara goda att, till dess vi komma till övergångsstadgandet, tänka på vad jag nu sagt. Det gör naturligtvis ingenting, om de rader, som det nu gäller, stå kvar, men de äro, som sagt, fullkomligt onödiga och böra därför vara borta.

Herr Öberg: Herr talman! I själva huvudsaken har jag icke någon avvikande mening mot utskottet eller dem, som här förordas utskottets förslag, ty jag har för min del kommit till den uppfattningen att det är nödvändigt att på lagstiftningens väg reglerande ingripa uti de enskildas hushållning av skog inom Norr- och Västerbotten till förekommande av den skövling, som omisstkänligen måste sägas ha förekommit i fråga om ungskog och på vilka detta förslag nu skulle råda bot. Om man nämligen tar del av vad på ett tidigare stadium förekommit rörande denna skogslagstiftningsfråga, kan man icke förneka, att sådana omständigheter förekommit, att det bör vara en bjudande plikt för oss att, såvitt möjligt är, söka förekomma dessa skövlingar. Med denna grundsyn kan jag därför i stort sett instämma med dem som vilja förorda en skogslagstiftningsåtgärd, men i fråga om hur denna skall bäst och lämpligast skall kunna regleras, så att detaljbestämmelserna icke mera än nödigt träffa den enskilde skogsägaren i hans bruk och nödiga användning av skogen, har jag kommit till en mot utskottet något avvikande mening. Nu har jag såsom framgår av betänkandet i avgiven reservation föreslagit, att i § 1 skulle insättas ordet landskommun i stället för vad utskottet föreslår, skifteslag eller angränsande skifteslag för att därigenom något vidga skogsägarnas frihet och håller före, att man rörde sig på ett område, där man ifråga om gränserna kunde sägas vara mera hemma och säker, om man i fråga om denna frihet, att utöver det egna behovet avverka undermålig

skog stadgade ett sådant medgivande åt dessa bygders skogsägare. För min del är jag övertygad om, att man då stode på en säkrare och fastare grund. Bestämmer man, att frihetsbegreppet skall utsträckas till att gälla landskommun, står det för varjoch och enom alldeles klart, i huru stor omfattning man äger att utnyttja den undermåliga skogen. Men går man däremot på utskottets linje och säger skifteslag eller angränsande skifteslag, då beträder man ett område, där man måste sägas vara mera osäker. Och det gläder mig att här kunna taga fasta på det erkännande, som givits från vissa håll under den gångna debatten om det uttryckssätts företrädare, som jag här förordat.

Jag har i övrigt den uppfattning, att när man nu skall lagstifta rörande Norr- och Västerbottens skogsförhållanden, bör man icke frångå skogsägaren alltför stor frihet, ty han lever uti sådana förhållanden, att han måste åtnjuta en viss sådan. Det är nämligen icke så med skogsägarna i Norr- och Västerbotten, som jag kan föreställa mig det är i mellersta och södra Sverige, där skogen för ägarens existens och utkomst icke spelar så nämnvärt stor roll, utan där man tack vare ett givande jordbruk kan leva och reda sig bättre; men så är icke förhållandet där uppe i Norrland. Där har man icke ett så givande och bärande jordbruk som i södra trakterna av vårt land, utan där måste man ha ett visst stöd av skogen och från skogen få den hjälp, man behöver för att kunna reda sig.

Med tanke på de särskilda förhållanden, som sålunda råda däruppe, har jag för min del velat vidhålla friheten något för dessa landsdelars invånare. Jag håller därför för visst, att man handlade klokast, om man nu ställde sig på den linje, som jag i min reservation framfört, och jag skall därför inskränka mig till att yrka bifall till densamma, och detta så mycket mer som jag tror, att det vore synnerligen oklokt för de norrländska skogsägarnas vidkommande att här, såsom nu skett från en del talares sida, helt ställa sig på avslagsyrkandets ståndpunkt i syfte att söka frigöra sig från alla skogslagstiftningsåtgärder, ty då kan det hända att man finge det värsta över sig, som man framför allt velat undvika. Min tro är, att man handlade klokast om man så att säga ställde kyrkan mitt i byn, och medgiver frihet i den utsträckning, som jag föreslagit.

Jag ber, herr talman, att få yrka bifall till min reservation.

Herr Wikström: Herr talman! Jag fruktar nog, att herr talmannen och kammarens ledamöter bliva otåliga när vi, ifrån Norr- och Västerbottensbankarna komma på detta sätt i rad för att yttra oss i denna fråga. Men den intresserar oss så ofantligt, och är för oss så ytterst betydelsefull, att man får ursäktat att vi icke kunna underlåta att säga vår mening.

För min del har jag i första hand begärt ordet för att rikta en varm och bevekande vädjan till kammaren att rädda oss från denna lag, som jag för min del är fullständigt övertygad från

Ang. förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

(Forts.)

Ang. förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

(Forts.)

många synpunkter skulle komma att verka olyckligt för de trakter, den avser att gagna. Till denna vädjan ber jag få föga några reflexioner, och jag skall försöka att icke bliva för långrandig.

I likhet med herr Wiklund ber jag först att få rikta en lindrig gensaga mot de inledande orden i utskottets motivering, i vilka man ger denna lag sken av att vara föreslagen av den norrländska skogsvårdskommittén och antyder, att man skulle ha rätt att räkna sig till godo de förord. som kommit denna kommittés förslag till del från ortsmyndigheter och skogsvårdsmyndigheter. Så är icke förhållandet. Här gäller det en lag, vars hela grundprincip är en helt annan och bakom denna lag står ingen ortsmyndighet, icke ortsbefolkningen utan endast domänstyrelsen och de extrema skogsvårdstjänstemannasympunkterna.

Beträffande själva lagens avfattning skulle det taga alldeles för lång tid att giva sig in på en ingående kritik. Den gamla lagen förbjuder export av undermåligt, ostämplat virke till utrikes ort eller till andra län än de två norrländska, men lämnar skogsägaren frihet att i övrigt sköta sin skog så gott han kan och förmår. Här gäller det däremot ett *avverkningsförbud* som sträcker kontrollen så långt, att, med det undantag § 1 innehåller, skogsägaren icke har rätt att hugga ut den minsta lilla buske, utan att en skogstjänsteman först förrättat utsyning och stämpling. Lagen är byggd på *tvångsutsyningsprincipen*, vilket är något annat än det *exportförbud* vi förut haft. Enligt detta lagförslag får man icke sälja ett lass ved till personer, bosatta inom annat än det egna eller närmaste skifteslaget eller till personer, som icke äro bosatta inom något skifteslag alls — vilket ofta är fallet med personer, som bo i stationssamhällen, städer och andra dylika områden — utan att utsyning skett. Antag t. ex., att det kommer en person, bosatt utanför det föreskrivna området och vill köpa, låt mig säga, ett par spåntallar för tillverkning av takspån, vartill måste användas unga, friska, växtkraftiga träd, så kan han icke få detta, utan att träden först utsynats. Detta tager tid, och även om hemmansägaren gör ansökan härom och får en skogstjänsteman för att utsyna spåntallarna, så är det icke sagt, att han i alla fall får dem utsynade. Ty enligt lagen skall utsyningen ske i enlighet med »grunderna för en god skogshushållning», och det torde sällan eller aldrig vara i överensstämmelse med »grunderna för en god skogshushållning», att man hugger ut spåntallar. Men sådana måste huggas i alla fall. Jag skulle kunna timvis hålla på med att uppräknat dylika detaljer som visa, huru orimligt denna lag måste verka i det praktiska livet, men jag skall icke upptaga tiden därmed utan endast påpeka, att om lagen skall tillämpas bokstavligt, så blir bl. a. varje skogsavverkning omöjlig, utan att man bryter mot lagen. Det går nämligen icke att verkställa någon större skogsavverkning utan att hugga ned buskar och ungskog för att få vägar och komma fram med virket, och detta får enligt lagen icke ske, utan att en skogstjänsteman först utsynat och stämplat buskarna. Och om man struntar i

lagen, som man antagligen gör, och hugger i alla fall, så riskerar man, att en kitslig tjänsteman gör anmälan, och det blir minst 25 kronors böter.

Nu säger man, att lagen icke kommer att tillämpas på detta sätt. Det må vara riktigt: lagen är sådan, att den kommer icke och kan icke i en massa fall tillämpas, men då är det självklart, att den måste medföra en oändlighet av åtal och trassel och bråk och ovillkorligen skall framkalla fiendskap och krigsstämning mellan tjänstemännen å den ena sidan och befolkningen å den andra, vilket är det olyckligaste av allt, som kan hända.

Herr vice talmannen sade i dag i sitt anförande, att han ansåg yrkandet i reservationen, att området för den fria avverkningen av husbehovsvirke måtte utsträckas till hela kommunen, vara allt för omfattande. Jag hoppas, att jag icke gör mig skyldig till någon indiskretion, om jag nämner, att vi i dag privatim hade en diskussion om lagens verkningar, då vice talmannen och utskottets ordförande uttalade den uppfattningen, att om lagen skulle efterlevas det vore absolut nödvändigt, att varje skogsägare läte även sin husbehovsskog utsynas. Däruti har han säkert rätt. Det är min bestämda övertygelse, att skall denna lag kunna efterlevas i praktiken, så måste det i regel bliva så, att man icke hugger en buske utan att begära dess utsyning av skogstjänstemannen. Men då är tvångsutsyningen i själva verket fullständig och det är då från min synpunkt skäligen likgiltigt om det i lagen står »skifteslaget» eller »kommunen» eller något annat.

Man får det intrycket, när man läser detta lagförslag, att den sorts »sakkunskap» som har erfarenhet och insikt om huru det verkligen går till i praktiken och i levande livet, den har litet eller intet fått komma till tals vid denna lags avfattning. Hela lagen är yttryck för denna blinda beundran och okritiska förtroende för den boklärdas och betygsatta »sakkunskapen», som väl närmast tillhör samlingen av professor Kjelléns »1914 års idéer». Genom hela serien av utlåtanden från överjägmästare, domänstyrelse, Kungl. Maj:t och utskott, genom hela lagförslaget, liksom genom yttrandena av herr Lindman och jordbruksministern, går som en röd tråd denna fromma barnatro på, att man nalkas idealet i skogsvårdshänseende precis i samma mån man lyckas sätta hela skogsvården under kontroll och förmyndarskap av denna teoretiska sakkunskap. För min del skattar jag icke åt detta avgudereri för »sakkunskapen», och jag ber att få säga såsom min övertygelse, att då man blir i tillfälle syna denna sakkunskap på nära håll, så verkar den icke så värst imponerande. Herr Holm, som själv är jägmästare yttrade, att »skogskulturens problem icke äro slutgiltigt lösta» beträffande Norrland. Nej, det äro de sannerligen icke! Hela den forstliga vetenskapen är ju tämligen ung i vårt land, och det finnes en hel del problem på skogsvårdens område, om skogens växtförhållanden i olika klimatiska förhållanden, olika fuktighetsgrader, olika markförhållanden, olika kupering o. s. v., en massa såda-

Ang. förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

(Forts.)

Ang. förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

(Forts.)

na preliminära och väsentliga fakta rörande skogskulturen, beträffande vilka den forstliga vetenskapen ännu icke kommit fram till några fastslagna sanningar, utan står och trevar och vet knappast mera än varje bonde. Denna osäkerhet hos den vetenskapliga sakkunskapen gör sig tydligt märkbar, när dess adepter komma ut i livet, där de skola omsätta sin teoretiska sakkunskap i handling. Det är ett virrvarr av idéer och principer som korsas varandra och slå ihjäl varandra. En bonde begär en utsynning, och det kommer en jägmästare, som far ytterst varligt fram och utsynar en skadad gran här och en undertryckt tall där, men anser att för skogsvårdens skull det mesta bör få stå kvar. Ett eller annat år därefter begär bonden en ny utsynning och det kommer en annan tjänsteman, som tillämpar andra principer, som anser, att varje gran skall utstämplas, att det skall verkställas en stor gallring här och en stor gallring där. Tredje året kommer det kanske en ny tjänsteman, som anser, att bägge metoderna äro på tok, och att här skulle vara trakthuggning o. s. v. Detta gör, att förtroendet för »sakkunskapen» ute i bygderna är icke sådant, att det kan vara rim och reson uti att ställa den enskilde skogsägaren under denna skogsvårdsvetenskaps betungande förmynderskap. En vetenskap som ännu i väsentliga delar befinner sig på de förberedande undersökningarnes och experimentens stadium är helt enkelt icke mogen att åtaga sig ett sådant förmynderskap.

Herr Lindman frågade i sin replik till herr Hage, om det spirande skogsvårdsintresset kunde slås ned med att folket tillhöllos att iakttaga sunda grundsatser med avseende på skogens vård — eller hur det var uttrycket föll. Nej, detta intresse slås icke ned härav, men misstroendet mot bondens förmåga att i någon mån själv bedöma, huru skogen skall skötas, slår ned detta intresse. Lagstiftningen utgår från att han ingenting begriper, utan att det är tjänstemannen, som skall gå och peka och säga: den här busken kan huggas ned, men den här måste stå kvar; det är sådant, som slår ned och dödar intresset. Lyckas man sedan få spänning och krigsstämning till stånd mellan vederbörande tjänstemän å ena sidan och befolkningen å den andra, då har man sannerligen fullbordat verket. Jag har erfarenhet från den lagstiftning vi ha, vilken förvildning i rättsbegreppen det kan åstadkomma, om skogsvårdslagstiftningen handhaves vårdslöst, oriktigt eller rent av missbrukas, vilket också har förekommit, och jag vill säga, att jag bävar för följderna av att detta lagförslag skulle göras till lag. Det må för övrigt förhålla sig huru det vill med den sakkunniga fullkomligheten, så går det i alla fall icke an att schablonmässigt tillämpa den för den enskilda skogsägaren och fastslå, att här skall den extrema »sakkunskapen» helt och fullt tillämpas utan andra hänsyn.

Det kan bli för mycket sakkunskap, mina herrar. Jag tillåter mig ett tankeexperiment. Vi känna till, att vi på jordbrukets område ha en massa fackmän som begripa sig alldeles

utmärkt på jordens kemiska sammansättning, växternas behov av det och det näringsämnet och en hel massa sådana saker. Över huvud taget tror jag man kan säga att sakkunskapen på det området är ofantligt mycket mer fullkomnad och utvecklad än på det forstliga området. Men huru tro herrarne det skulle ställa sig om man efter mönstret av denna lag skulle förutsätta: bönderna begripa ingenting om hur rationellt jordbruk skall skötas, här måste tillsättas tjänstemän som i varje detalj bestämma: så och så skall du odla, så och så skall du dika och bygga, ty det fordras i ett rationellt jordbruk. Jag förmodar här finnes stadsbor, som antaga att det skulle verka alldeles utmärkt, men åtminstone de små jordbrukarne skola säkert instämma med mig när jag säger att en sådan oförmedlad tillämpning av den vetenskapliga sakkunskapen i det praktiska livet är outförbar och skulle leda till de flesta jordbrukares ekonomiska ruin. Det är icke heller på denna tvångslagstiftningens väg man kan framkalla skogsvårdsintresset och insikt i fråga om skogsvården, vilket måste vara huvudsaken i detta avseende. Det måste ske därigenom att man här som på jordbrukets område går fram på den frivilliga undervisningens och upplysningens väg.

Nu är det så att en hel massa av bönder, jag tror de flesta av dem, foga sig villigt i lagar som avse att förebygga och rikta sig mot skogens skövling, men de foga sig icke i lagar, som ställa dem under direkt förmynderskap och förmena dem att inom de förnuftiga gränser, som äro givna, sköta skogen på sätt som de själva vilja och anse vara riktigt. De anse i allmänhet att de begripa sig på den saken lika bra som jägmästarna i allmänhet och nyutexaminerade jägmästare i synnerhet. Det kan sägas — och det må vara riktigt i någon mån — att detta beror på okunighet och självöverskattning, men å andra sidan går det inte att bibringa dem en annan övertygelse med lagparagrafer och fiskaliska åtgärder. Det bör här som på jordbrukets område vara fri och frivillig samverkan mellan den teoretiska sakkunskapen å ena sidan och det praktiska livet och det sunda bondförståndet å den andra sidan. I fråga om jordbruket ha dessa faktorer fått lov att anpassa sig efter varandra och det har blivit en »fruktbarande samverkan» som givit glänsande resultat. Jag tror för min del att det är efter samma linjer man skall söka sig fram även ifråga om skogsvården.

Den nu gällande s. k. återväxtlagen är mycket bristfällig nu, men jag tror dock att det är på den lagens grund som vi skola bygga framtiden. Den bör utvecklas från att vara en återväxtlag till att bli en verklig skogsvårdslag som med kraft och eftertryck håller efter skövlingen, men som lämnar de enskilda frihet att efter bästa förstånd och samvete sköta sin skog själva. Och därjämte bör bedrivas ett intensivt och verksamt upplysningsarbete, som ökar hela folkets insikt om skogsvårdens betydelse. Man skall säkert inom en icke avlägsen framtid komma därhän, att det blir fastslaget i folkets rättsmedvetande, att

Ang. förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

(Forts.)

Ang. förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

(Forts.)

skogen är ett kapital som man har att vårda inte bara för sin egen räkning utan även för kommande framtida släkten, och när vi hunnit så långt att det allmänt anses vara en moraliskt brottslig handling att skövla skogen eller utlämna den till skövling, och när vi därjämte ha skaffat oss en lag som strängt och effektivt straffar det i profitsyfte bedrivna, verkliga skogsskövleriet, då ha vi kommit idealet så nära som det över huvud taget är möjligt att komma i denna ofullkomligheternas värld.

Nu må emellertid dessa mera allmänna funderingar gälla för vad de kunna. Men beträffande denna lag som här föreligger, skall jag å västerbottningarnas vägnar be att vi må slippa ifrån den. Jag kan inte förstå att vi skulle ha förtjänat att bli påtvingade en lag som icke är motiverad av några särskilda där uppe gällande exceptionella förhållanden, som ingen av ortsmyndigheterna och ännu mindre befolkningen själf fått yttra sig över, en lag som jag är livligt övertygad om kommer från skogsvårdssynpunkt och från andra viktiga synpunkter att verka högst olyckligt. Jag anser att så mycket hänsyn bör tagas till den befolkning lagen är avsedd att gälla för, att den icke på detta sätt påprackas oss i en hastig vändning. — Jag har suttit i dag och hört talas om och jag har läst förut i en del yttranden huru skogen skulle skövlas där uppe och hurusom det där skulle förefinnas stora kalmarker. Jag har levat hela mitt liv i dessa trakter och jag får säga att jag vet icke om någon dylik svår skogsskövling. Jag har under debatten i dag i mitt minne sökt leta reda på huru mycket kalmarker jag sett däruppe. Jag har därvid icke kunnat erinra mig mer än summa *tre*, kalhuggna områden jag sett i min hemort, och dessa voro alla mycket obetydliga till arealen. Det kan finnas och finns en hel del skog som sakkunskapen anser avverkad för hårt, men som bonden som äger skogen anser vara avverkad precis som den bör vara. I fråga om detta tal om skövling har man gjort sig skyldig till oerhörda överdrifter, därom är inte tu tal. Någon skövling som är av någon vidare betydelse, någon kalhuggning förekommer icke, såvitt jag vet. Den största kalhuggning, som jag sett, var på en kronopark i Norrbotten och den var verkställd av en jägmästare, antagligen som experiment i skogsvårdssyfte.

Herr Öberg sade att han inte tyckte om att vi yrkade avslag. Han tycktes tro att vi gjorde detta i syfte att frigöra oss från all skogsvårdslagstiftning. Jag tycker det är hårt tal i fråga om Västerbotten, som är det första landskap som av fri vilja själf begärt och så att säga tvingat riksdagen att här införa en undantagslagstiftning som det övriga Sverige knappast skulle fionna sig i. Det vittnar väl icke om någon strävan att frigöra sig från alla skogsvårdslagar om man inte vill ikläda sig absolut oförnuftiga, orimliga och omöjliga bestämmelser, som icke gå att upprätthålla och tillämpa i praktiken.

Om ett par år skola vi ju komma därefter, att den stora allmänna skogsvårdskommittén kommer fram med sitt förslag. När

det kommer och om riksdagen då finner det nödigt och nyttigt att ikläda Sveriges skogsägare sakkunskapens tvångströja, så må det vara hänt. Jag tror nog att vi, som själva skaiffat oss en tvångslag, skola lika lojalt som trots någon annan landsdel foga oss i detta, men jag tycker icke det är orimligt begärt att den västerbottniske bonden åtminstone i så fall skall beredas den tröst som kan ligga däri att han kan säga sig att »samma vederböda vederfares dina bröder i världen».

Det är denna lags egenskap att vara en i största brådska och hast framlagd och framtrumfad, mot innevånarnas vilja påtvingad undantagslagstiftning, som kommer att göra denna lag alldeles speciellt förhatlig. Jag slutar som jag började med att rikta en varm vädjan till kammaren att rädda oss från denna lag. Någon skada är icke skedd genom att den slåss ihjäl nu. Man kan då upptaga den i samband med den övriga lagstiftningen. Och några sådana förhållanden råda absolut icke däruppe som motivera någon extra och rigorös lagstiftning för dessa två län just nu.

Herr talman! Jag ber att få yrka avslag på utskottets hemställan.

Herr talmannen hade emellertid återtagit ledningen av kammarens förhandlingar under herr Wikströms yttrande, varuti herr *Molin* i Dombäcksmark nu förklarade sig instämma.

Herr *Rydén* i Malmö: Herr talman! Jag skall be att få yttra några ord med hänsyn till den uppfattning jag fått under mina försök att sätta mig in i de norrländska skogsförhållandena, och jag tror att det kan vara för dem i kammaren, som icke ha en direkt förutfattad mening i frågan, av något intresse att erfara, vilken uppfattning som kan hysas av dem som stå fullständigt oberoende i själva sakfrågan. Jag vill då till en början säga, att jag fått ett starkt intryck av att när man på Norrlandsbänkarna yrkar avslag på det föreliggande förslaget eller instämmer i ett sådant yrkande man icke ändå har sett tillräckligt vidsynt på hela den föreliggande frågan. Den siste ärade talaren formulerade kritiken emot det föreliggande lagförslaget på det sättet, att detta innebar en tvångslagstiftning emot den däruppe och att befolkningen reste sig emot detta. Han vädjade i det fallet till kammaren att det praktiska livets synpunkter skulle få lov att göra sig gällande gent emot vad han kallade den teoretiska sakkunskapens. Jag vill för min del säga, att jag är övertygad om att den opinion som finnes emot vad han kallar tvångslagstiftning, emot statskontroll över det sätt, på vilket man hushållar med skogarna, den opinionen har i alla tider funnits emot all sådan kontroll. Det har funnits opinion emot en sådan kontroll över skogshushållningen från skogsägarna, och det är klart att det ter sig för den enskilde hemmansägaren och det enskilda bolaget som äger skogen och som därför anser sig ha fri och fullständigt obegränsad förfoganderätt över jorden och vad som växer på den,

Andra kammarens protokoll 1915. Nr 82.

Ang. förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

(Forts.)

Ang. förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.
(Porte.)

det ter sig för dem som en tvångsätgård, som ett oberättigat ingripande, när staten vill reglera på detta område. Men huru mycket man på sin tid å vissa håll bekämpade den nu gällande dimensionslagen för Norr- och Västerbottens kustland, så har jag i det fallet hört många av befolkningen däruppe vitsorda att det var en lycka för den nu levande generationen att denna dimensionslag antogs för 40 år sedan och att den sedan funnits. I annat fall hade måhända dessa ofantliga vidder nu varit avfolkade i ganska stor utsträckning. Jag tror också därför att om man ser litet utöver det enskilda intressets stugknutar och tänker på att vårt land dock skall äga bestånd och bebos av generationer, som komma efter oss, som också behöva ha sin bärning där uppe såväl som i andra delar av landet, så skall man icke så våldsamt reagera mot vad som för den enskilde individen kan te sig som en tvångslagstiftning. För personen A eller B som nu äger ett skogshemman där uppe, kan det väl synas ur egoistisk synpunkt som en fördel att få förfoga fritt över skogen att få hugga ned den och skaffa sig för ögonblicket en betydande valuta i penningar. Men om vi bara sträcka ut det till hans barn, till det släkte som skall efter honom där uppe föra sin kamp för tillvaron, så kommer problemet att ställa sig på ett annat sätt.

Och när man här vädjat till det praktiska livet, så må det tillåtas mig att i detta avseende anföra exempel ur det praktiska livet om hur det har gestaltat sig i den del av landet, där jag vuxit upp och där jag känner till förhållandena. Där ha vi icke haft någon statskontroll i något avseende över skogen. Jag har vuxit upp i en skogssocken i Blekinge. Och när jag var barn fanns i den socken nästan endast burgna böder och deras burgenhet bestod till stor del i deras skogar. Jag kan taga en av mina kamrater här i kammaren, som bor intill den socken, som jag nu åsyftar, till vittne på att nu, trettio år efter den tid jag talar om, i den socknen inte finnes kvar mycket mer än en liten skogspark; och den kommer förmodligen att stå kvar så länge som den gamle sjuttioårige bonden lever, vilken nu äger den och i femtio års tid besuttit det hemman den tillhör. Sedan kommer förmodligen den sista skogen i den socknen att gå. Och varför har det gått så? Jo, omtanken om skogen räckte så länge den gamle, som sparat sitt skogskapital, levde, så länge han satt på gården: men då hans barn kommo och det skulle skiftas efter honom, då tedde det sig för arvingarna bekvämt och bra att kunna realisera skogen och därigenom få reda pengar till att skifta ut arvet med.

Nu har denna socken förlorat sina skogar; och en stor massa av de hemman, som ägts av självägande bönder, då jag var barn, ägas nu av ett bolag, Fridafors bolag, där nere eller av andra bolag, som köpt dessa gårdar, och befolkningens välmåga har gått tillbaka, och socknens folkmängd har sjunkit med flera hundra personer under den korta tid, varom jag här talat. Det är ingen svartmålning detta. Det är förhållanden, som jag känner och har reda på, därför att jag vuxit upp i dessa skogar och känner de människor, som där levat och haft sin tillvaro.

Då vill jag fråga: om det för trettio år sedan kommit någon

till dessa gamla bönder och sagt: »ni skola få över er en kontroll av hur ni förvaltar skogen», då hade dessa bönder för visso haft samma mening som herr Wikström och sagt: »nej, intet tvång över oss; vi äro rädda om våra skogar. Vi vilja ha våra skogar och sköta dem; men vi vilja icke ha några ämbetsmän och teoretiska sakkunniga, som blanda sig i våra affärer.» Men jag är säker på att det släkte, som nu bor där och förer sin kamp för tillvaron, skulle tacka de statsmyndigheter, som då funnos, om de den gången varit vittseende nog att anordna en statskontroll över det sätt, varpå de enskilde förfogade över sina skogar; och jag är övertygad om att, om jag får leva och vara med när man en gång samlat ytterligare erfarenheter angående de norrländska skogarna, man skall betrakta denna dag som en verkligt betydelsefull dag i den norrländska utvecklingens historia, om vi nu gå att slå fast det lagförslag, som här föreligger, och som avser att för det norr- och västerbottniska kustlandet giva oss en bättre och mera effektivt avfattad skogslag än den dimensionslag, som man nu har däruppe. Jag förstår mycket väl, att opinionen bland lantmännen i den generation, som nu sitter på skogshemmanen uppe i Norrland, kan vara sådan, som deras representanter här talat om; men om trettio år, i fall de då fått sin vilja fram och tagit bort och skövlat skogen och ett annat släkte lever där, då skola de nog icke tänka på det här sättet.

Således, herr talman, har jag för min del här velat framföra den uppfattningen, att jag tror, att det för de landsdelar, som denna lag avser att omfatta, skulle vara nyttigt, att man här komme fram till att få en verksammare statskontroll över skogarna än man hittills har haft. Norrlandsrepresentanterna må här vittna hur mycket som helst; så mycket har jag dock rest i åtskilliga delar av Västerbottens kustland, att jag sett illa hanterade skogar däruppe, och jag har hört av sakkunniga på detta område, som icke legat i strid med ortsbefolkningen, att en sådan skövling av skogen försiggår, och försiggick senast under fjolåret, i rätt stor utsträckning inom vissa delar av det område, varom här är fråga. Man har där gått till väga på det sättet, som jägmästare Holm nyss anför. Man har kringgått den nuvarande dimensionslagens bestämmelser därigenom att man överlämnat avverkningsrätten till små sågverksägare, som satt upp sågar däruppe och sågat den stora skogen för export men däremot avverkat småskogen till avsalu inom det område, där den enligt nu gällande dimensionslag får säljas.

Således vill jag för min del yrka bifall till utskottets hemställan. Jag tror, att vi kunna giva den vår anslutning med ganska fast tillförsikt att vi handla rätt mot den stora och betydelsefulla del av vårt land, som kommer att beröras av denna lag.

Jag begärde emellertid ordet även för att få framföra den uppfattningen, att man här icke borde reflektera på det förslag, som framlagts av herr Öberg, och som i sammanjämningsssyfte fått understöd av herr Holm. Herr Öbergs förslag går därpå ut, att man skulle utsträcka rätten till husbehovsavverkning till att omfatta icke blott hemmanets behov utan även till att tillgodose hela socknens be-

Ang. förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

(Forts.)

Ang. förordning om förekommande av överdriven avverkning å engskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

(Forts.)

hov. Jag vill emellertid uttala den förmodan, att i fall man nu går över till det nya kontrollsystemet, så att man icke som hittills bygger statskontrollen på exporten av virke — det vill säga kontrollerar att virke under vissa dimensioner icke försäljes till export — utan i stället bygger kontrollen på själva avverkningsförfarandet, det icke, så vitt jag förstår, är lämpligt att få för stora kontrollområden, om man nämligen här skall kunna få en statskontroll av verklig betydelse.

Jag är därför för min del allvarligt rädd för att utsträcka avverkningsrätten på det sätt, som föreslås i herr Öbergs reservation, så att den komme att omfatta hela socknars behov och icke, så som utskottet begränsat den, ett mindre område. Jag vill härom visserligen icke yttra mig alltför bestämt — jag tycker för min del, att herr Odelbergs reservation har träffat den riktiga linjen, då han säger, att avverkning utan särskilt tillstånd skulle få lov att ske *för oundgängligt husbehov inom skifteslaget, där fastigheten är belägen*. Men jag vågar emellertid icke uttala ett bestämt omdöme i strid mot den prövning, som jordbruksutskottet ägnat detta ärende. Men jag vill varna för att man i sammanjämkningssyfte går med på den utvidgning av vad utskottet föreslagit, som ligger i herr Öbergs reservation; och torde kammaren göra det som under föreliggande förhållanden är det riktigaste, i fall kammaren bifaller utskottets formulering av 1 § i den förordning, som vi här avhandla.

Jag ber att få framställa detta yrkande, herr talman.

Herr Olofsson i Digernäs: Herr talman! Det kunde vara önskligt att få säga några ord i anledning av den sista talarens yttrande. Jag skall emellertid icke närmare gå in därpå. Herr Rydén sade, att han var uppfödd i en skogssocken, och han kanske också menade sig vara kompetent att bedöma sådana saker, som vi nu hålla på med; men jag undrar ändå, om herr Rydén, som är född i södra ändan av Sverige, kan vara fullt kompetent att bedöma sådana frågor, som vi nu behandla, och som beröra Norrland. Jag skall emellertid, som sagt, icke ingå på den saken.

Jag står i den här föreliggande frågan på samma sida som många av dem, som förut här hava yttrat sig, nämligen på rent avslag på hela detta förslag. Jag är visserligen icke så hemma på området som många av de föregående talarna, men jag har i allt fall rest åtskilligt däruppe och talat med åtskilliga personer om skogsförhållandena i dessa skogslandskap; och jag vill säga det, att jag tycker att det är underligt att man skall påtvinga denna landsända en sådan lag som den, som nu här är föreslagen, då hela skogsproblemet står under utredning och en kommitté håller på och arbetar, och arbetat länge, så att man kan hoppas att den snart kommer att framlägga sitt förslag. Varför då brådska så förfärligt med denna lag?

Frågan rör kustlandet i Norr- och Västerbotten. Jag vill säga, att min erfarenhet genom vad jag hört ifrån den landsändan är den, att återväxterna och skogarna där i allmänhet äro utom-

ordentligt vackra, jämförda med stora delar av övriga Norrland. Det är just tack vare den dimensionslag, som varit gällande för denna trakt, som där äro sådana fina återväxter och sådana fina skogsbestånd; så att herr Rydén får nog göra flera resor ditupp, innan han kan övertyga mig om att den här föreslagna lagen verkligen är av sådant trängande behov. Jag tror icke på den saken, utan jag tror, att den lag, som vi redan haft, gjort så mycken nytta däruppe, att det icke är så brådskande med någon ny.

För övrigt vill jag visa på en annan sida av saken. Vi hava ju här på föredragningslistan strax efter detta betänkande ett betänkande, som rör avlöningsstat för skogstjänstemännen. Jag undrar, därest man nu tar det här föreliggande lagförslaget, om man då icke är tvungen att taga också denna lönestat. Jag tror icke, att det där löneförslaget är så väl genomtänkt. Jag har nämligen den uppfattningen, att man icke skall slå på så stort och i så hastigt tempo med att skapa nya tjänstemän, som skola se efter våra skogar i Norrland. Jag tror, att man kan utnyttja den forstligt utbildade arbetskraften bra mycket bättre än enligt det förslag, som här kommer.

Vi hava förut här i kammaren bifallit ett statsutskottets utlåtande i anledning av statsrevisorernas berättelse, varvid riksdagen i sin helhet uttryckligen har sagt ifrån, att man skall söka att i så stor utsträckning som möjligt använda sådan arbetskraft, som icke är överkvalificerad, eller, med andra ord, att man skall använda en billigare arbetskraft än vad man tillföre har gjort. Jag tror, att den frågan också bör utredas och ligga klar, innan man går till beslut i den nu föreliggande frågan.

En kommitté håller ju också på och arbetar på att förenkla och förbättra bokföringen inom hela skogsstaten. Den frågan bör också vara utredd, menar jag, innan denna lag antages. Jag tror, att det är en sådan misshushållning med arbetskraft, och nu särskilt med den överkvalificerade arbetskraften, på detta område, att det är skäl i att bara för den sakens skull dröja en smula. För mig åtminstone står det klart, att en hel del jägmästare med höga löner sitta en stor del av sin arbetstid inne på expeditionerna och plita, vill jag säga, med bokföring av allehanda slag. Det är intet system i det hela, utan den ene för bok si och den andre så. Det skall förenklas och förbättras.

Jag har en särskild mening i det fallet; och den kanske kan komma till synes, när den omnämnda kommittén kommer fram med sitt förslag. Jag vet icke, hur det kommer att gå därvidlag; men jag ber att på förhand få säga min mening. Jag tror, att bokföringssättet skulle kunna förenklas och förbättras högst betydligt. Man skulle icke hava den vidlyftiga bokföringen på så många olika sätt vid jägmästarexpeditionerna, utan den skulle centraliseras till överjägmästarexpeditionerna; och jägmästarna skulle endast avge rapporter till överjägmästarexpeditionerna, där den egentliga bokföringen skulle verkställas, och verkställas

Ang. förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

(Forts.)

Ang. förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

(Forts.)

av bra mycket billigare folk än vad verkliga jägmästare äro. På det sättet skulle man kunna utnyttja jägmästarna med deras kvalifikationer till att verkligen se till skogen. De skulle då icke, som nu, en stor del av sin tid sitta inne på expeditionen sysselsatta med bokföring, utan de skulle vara ute i skogen och se till, att den sköttes på ett rationellt och bra sätt. Jag tror, att det är nödvändigt att se frågan även ur den synpunkten.

Så vill jag även peka på en annan sak, den så kallade torpfrågan. Ävägbringandet av och tillsynen över torpen har hittills ålegat jägmästarna och för många varit ett ganska besvärligt åliggande. Nu hava vi förra riksdagen skrivit till Kungl. Maj:t och begärt en utredning, huruvida icke det bestyret skulle kunna läggas på andra händer. Ja, den saken tror jag bör aldeles nödvändigt läggas på andra händer än jägmästarna. Därigenom skulle man avlyfta en del av arbetsbördan från jägmästarna på personer, som jag hoppas äro mycket mera kompetenta att sköta den. Ty torpfrågan, så som den skötts i Norrland av jägeristaten, är bedrövlig. Jag har varit i tillfälle i höstas såsom statsrevisor att se åtskilligt på det området; och för mig tedde sig saken så bedrövlig, att jag var nästan gråtfärdig, när jag såg hur den sköttes. Den bördan bör man som sagt avlyfta från jägeristaten, som därigenom finge mera tid att ägna sig åt skogen och sina egentliga uppgifter.

Ja, hur jag än ser den här saken, kan jag icke gå med på det nu föreliggande förslaget, utan ber, herr talman, att få yrka avslag å detsamma.

Herr vice talmannen D. Persson: Herr talman! Jag begärde egentligen ordet med anledning av herr Lindmans yttrande, då han begärde en förklaring utav någon av jordbruksutskottets ledamöter med anledning av de övergångsbestämmelser utskottet föreslagit. Jag anser mig då skyldig lämna ett svar på den frågan.

Utskottets förslag till övergångsstadgande är gjort i den avsikten, att en avverkningsrättsinnehavare icke skall få tillgodogöra sig de gynnsammare bestämmelser beträffande rätten till avverkning av skog, som det nya förslaget innehåller än vad han hade rätt till enligt nu gällande lag, för så vitt nämligen han ej träffat uppgörelse därom förut vid kontraktets upprättande. För övrigt lämnar utskottet i sin specialmotivering ett fullständigt svar på den frågan vilket återfinnes överst på sid. 10; utskottet säger där: »Utskottet har förut, under 5 §, framhållit vikten av att fastighetsägarens intressen vederbörligen tillgodoses gentemot innehavare av avverkningsrätt å fastigheten. I överensstämmelse härmed och då, enligt utskottets uppfattning, de regler för undermåligt virkes avverkning till avsalu, vilka återfinnas i 3 §, syfta till intensivare skogsbruk och därmed större avverkningsar än hittills, har utskottet funnit sig böra föreslå, att till förordningen fogas en övergångsbestämmelse av innehåll,

att för fastighet, som är besvärad av avverkningsrätt, upplåten före ifrågavarande förordnings trädande i kraft, avverkningsbelopp, varom i 3 § sägs, ej må sättas högre än på grund av hittills tillämpade regler skolat ske, där ej mellan fastighetsägaren och avverkningsrätthavaren annorlunda överenskommits.»

Det föreföll, som om herr Lindman, innan han framställde sin anmärkning, borde ha läst motiven till övergångsbestämmelserna, så skulle han därigenom fått en tolkning av dessa bestämmelser. Jag har endast velat säga detta till försvar för utskottet och för att ange, att det verkligen är av en viss vikt, att en sådan övergångsbestämmelse kommer till stånd.

Nu vill jag också säga några ord med anledning av herr Wikströms anförande. Han syntes vara något tveksam om hurvida det var hänsynsfullt från hans sida att återge ett privat samtal, som vi i går hade med varandra, herr Wikström och jag. På det får jag säga herr Wikström, att då jag är medlem av denna kammare och sålunda har tillfälle att försvara mig, jag icke finner det inkorrekt av herr Wikström att återgiva det samtal vi hade; men det är dock under en förutsättning, den nämligen, att herr Wikström också skall återge samtalet såsom det var och med avseende å den fråga varom samtalet rörde sig. Men det var just vad herr Wikström icke gjorde. Vi talade nämligen icke då om denna avverkning, som herr Wikström fruktade så mycket ur synpunkten av att man vid utdrivningen skulle nödgas hugga ned även ungskog. Det var icke alls fråga om den saken; det var fråga om den större rätt till avverkning av ungskog, som i detta förslag till ny lag innehålles, och om hur det skulle gå till, när man förlagt kontrollen till skogen, i stället för som förut varit fallet, vid sågverket. Jag nämnde då, att detta kanske slutligen skulle kunna leda därhän, att för att få fullständig kontroll över virkets användning man i vissa fall skulle nödgas stämpla allt virke. Men det är väl en helt annan sak. Jag tycker för övrigt, att herr Wikström har drivit kritiken in absurdum, när han framhållit som en fara, att man icke skulle kunna driva ut det lovliga virket av full dimension därför att man därjämte skulle nödgas hugga ned något mindre träd eller någon buske för att kunna komma fram. Det är dock att märka, mina herrar, att här befinner man sig på sin egen mark. Jag har ännu icke hört, att något åtal anställts mot skogsavverkare, som haft drivning om hand på andras skogar. Det ligger väl i sakens natur, om någonting, att man får hugga undan så pass mycket, att man kan komma fram med häst och lass, där man har skogsdrivning. I det avseendet finnes enligt mitt förmenande ingen fara, och i det avseendet finnes ingen skillnad mellan den föreslagna lagen och den gamla.

Nu har norrlandsrepresentanterna yrkat avslag med hänvisning på den förhoppning som hyses, att när den stora skogslagstiftningskommittén kommer med sitt förslag, man skall kunna få fram ett förslag, som är bättre än detta. Jag undrar ändå,

Ang. förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

(Forts.)

Ang. förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

(Forts.)

huruvida det kan komma att inträffa. Jag fruktar nästan, att om norrlänningarna vänta att få ett lagförslag, som skall vara avpassat för hela landet, det ifrån samma håll kommer att med mycken skärpa framhållas, att det naturligtvis icke är lämpligt att hava samma lagstiftning för Norrland som t. ex. för Skåne, och då få vi höra den gamla historien, att Norrland är miss-handlat. Jag tror verkligen, att det är bättre att vi taga ett förslag, som så nära som möjligt ansluter sig till den lag, som varit gällande åtminstone i 40 års tid. Jag tror det vore bättre även för Norrland, om norrlänningarna kunde gå med på det förslaget, än att, under förhoppning att det skall komma fram ett annat mera idealiskt förslag, man skulle avslå det som nu föreligger.

Nu har första kammaren redan antagit utskottets förslag, och om detta än icke är något föredöme för herrarna, så ha vi åtminstone den fördelen, att om också vi taga utskottets förslag oförändrat, vi slippa en tidsödande och oviss sammanjäkning. Jag hoppas, att vi skola bli eniga även härom, och det finnes också utsikt härför.

Alltså vill jag, herr talman, fortfarande yrka bifall till det föreliggande förslaget.

Herr Åkerlund: Herr talman, mina herrar! Jag skall icke ingå i några smådetaljer i denna ytterst viktiga, fosterländska fråga, som man ingalunda får sätta åsido utan som man med kraft bör söka föra igenom. Men det synes mig verkligen ganska egendomligt — nå, egendomligt är det icke — det synes mig verkligen så, som om norrlänningarna skulle anse sig på något sätt förfördelade genom ett tillgodoseende av dessa nationella behov.

Jag kan trösta herrar norrlänningar med att enligt min övertygelse icke dröjer så synnerligen länge, innan den nu arbetande skogskommittén för södra delarna av landet kommer att också ställa så till att vi samtliga sättas under uppsikt, men då skola vi icke vara missbelättna därmed, ehuru jag är övertygad att många komma att tänka som norrlänningarna härvidlag. Det är dock av största behov, att skogarna i vårt land ej få skövlas såsom hittills gjorts på så ofantligt många privata håll, men det är av vida större vikt, såvitt jag kan förstå, att med hänsyn till våra klimatiska förhållanden skogarna i våra norra provinser bevaras, och därför har lagstiftningen först tagit itu med dem på sätt den gjort. Den lagstiftning vi ha i södra delarna av landet stipulerar visserligen återplanteringsskyldighet, men det dröjer länge innan skogen kommer upp, och skola vi få all skog i norra Sverige avskalad och man bara sörjer för återväxten i södra Sverige, så undrar jag varthän det skall taga vägen med jordbruket och övriga näringar i landet.

Det var en talare, som särskilt påvisade, att man i Norrland icke anser sig hava synnerligen stort behov av denna föreslagna lag — jag säger Norrland, herrarna veta då vad jag menar, fast det ju icke är fråga om hela Norrland nu. Kommunalstämorna

skulle nämligen uttalat sig mot detta. Ja, tacka för det, i kommunalstämmorna sitta skogsägare, som vilja avverka skog i så stor utsträckning som möjligt, så det undrar jag icke alls på att de motsätta sig. För övrigt har ingen olycka skett. Man får ju, som herr Lindman sade, avverka allt vad skogen tål. Mer skola vi icke begära varken här eller i södra eller mellersta Sverige. Det är obilligt att komma fram med något sådant. Landet skadas därigenom.

Att här skall hållas en tjänstemannakår är ju mycket ledsamt. Jag tänkte, när herr Olofsson i Digernäs klagade däröver, att det vore gott, om vi kunde vara utan alla tjänstemän; men det går ju icke, vi få ha några som se till att lagar och författningar följas. Jag tror icke, att utskottet här förfarit oförsvarligt lättsinnigt då det upptagit den tjänstemannakår, som här föreslagits i nästa betänkande. Åtminstone har jag uppfattat saken så i utskottet. Jag fick den förnimmelsen i utskottet, att en del av norrlänningarna där kommit överens om att i riksdagen förklara sig belåtna med att få saken ordnad som utskottet föreslagit. Men nu låter det tvärtom. Herr Öberg önskade, att man inom sin kommun skulle få sälja huru mycket man behagade. Men nu finnes det kommuner i de provinser, som det är fråga om, där det är mycket litet skog, det känner jag själv till. Skulle nu de lägenheter, som ha skog kvar, förse hela kommunen med virke, skulle hela kommunen bli totalt renons på skog. Det är icke riktigt. Det är alldeles tillräckligt att man tillgodoser behovet i sitt eget skifteslag eller angränsande, det kan vara 3—5 stycken. Man har gått så långt man någonsin behöver.

Det var en talare från Norrland som nämnde därom att man skulle, jag minns icke ordalagen, låta folket vara i fred; det skulle nog lära sig inse skogens vikt och värde. Ja, jag tror nog, att de skola komma att inse skogens vikt och värde, så snart den tagit slut, alldeles precis som de gubbar, som sålt sin skog till bolag, nu komma och vilja ha den tillbaka igen, och det undrar jag ju icke på. Men skola vi vänta tills den tiden kommer, är jag övertygad om att hela Norrland blir kallt, och så bli väl också de södra delarna av Sverige renrakade på skog; sedan är Sveriges rike ej många ören värt.

Jag ber, herr talman, att få yrka bifall till utskottets förslag.

Herr Wikström: Herr talman! Jag skall bara med anledning av vad några talare yttrat nu be att få säga några ord.

Herr Rydén i Malmö utgick från såsom någonting självklart, att vår opposition i Norrland mot denna lag var grundad på en allmän känsla hos skogsägarna att icke vilja underkasta sig någon tvångslagstiftning. Jag ber bestämt att få protestera mot denna syn på saken. Det är icke sant, att norrlänningarna visat någon avoghet mot tvångslagstiftning. Vi ha redan en tvångslag, som är ganska rigorös i vissa fall och ganska besvärlig att efterleva och sannerligen ingen leksak. Om herr Rydén följt med något, skulle

Ang. förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

(Forts.)

Ang. förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

(Forts.)

herr Rydén kommit underfund med att den lagen kommit till på befolkningens egen begäran. Riksdagen har icke påtvingat länen den lagen, utan länen ha snarare fått tvinga sig till den av riksdagen. Jag ber vidare få påpeka att befolkningen fått yttra sig i anledning av den norrländska skogsvårdskommitténs förslag, och jag vågar försäkra, att yttrandena så gott som över hela linjen santerligen icke visa någon lust att undandraga sig kontroll av lagstiftningen, så att man skulle bli i tillfälle att skövla skog. Jag tror, att insikten om nödvändigheten att värda och bevara skogen är fullt så levande och stark där uppe som i någon annan del av Sverige. Ett faktum är att överhuvud taget inom de söder om Norr- och Västerbotten belägna länen — åtminstone med undantag av de sydligaste — förekommer betydligt mycket större skövling och mera otillfredsställande skogsvård än inom Norr- och Västerbotten. Men vad vi protestera mot det är att påtvingas en omöjlig och orimlig lag, som det icke går att efterleva och som kommer att åstadkomma trakasserier och elände i oändlighet. Det anse vi oss ha full rätt att protestera emot.

Jag vill för övrigt uttala såsom min uppfattning att den sakkunskap, herr Rydén hunnit inhämta under sina åtta dagar, eller vad det nu var han vistades däruppe, den torde knappast räcka till för att bedöma den här frågan. Han tycktes emellertid ha fått en mycket pessimistisk syn på skogsförhållandena i Västerbottens kustland, en uppfattning, som jag påstår vara fullständigt oriktig. Men herr Rydén studerade visst alldeles särskilt statsskogarna däruppe, och det skulle därför vara intressant att få höra, vad han tyckte om deras vård och skötsel. Allmänna meningen är, och jag tror att den är riktig, att dessa statsskogar vanvårdas minst lika mycket som de enskilda skogarna i kustlandet, och drygt det. Skulle vi icke möjligen kunna komma överens om, att innan den enskilda skogsvården ställes under sakkunskapens absoluta förmyndarskap, de skogsmarker, där sakkunskapen hittills fått råda enväldigt, nämligen kronomarkerna, böra åtminstone förete en bättre anblick ur skogsvårdssynpunkt än vad de nu göra och än vad de enskilda skogarna i allmänhet göra?

Såvitt jag kunde begripa herr vice talmannen rätt, ansåg han, att det skulle bli nödvändigt för lagens tillämpning att utsyna även husbehovsskog, emedan kontrollen eljest skulle bliva tämligen omöjlig. Jag vill då för min del säga att det tror jag också, och jag upprepar ännu en gång, att den bestämmelse som avser att utvidga området för husbehovsrätten, i verkligheten blir *illusorisk*. I verkligheten blir lagen en fullständig tvångsutsyningslag hela linjen utefter, därom är knappast tu tal.

Herr vice talmannen sade vidare, att jag drev saken in absurdum, när jag påpekade, att man icke hade rätt att hugga undan buskarna, som stå i vägen. Ja, det beror på att hela lagen i sin nuvarande avfattning är absurd, ty så är lagen, att man icke har rätt att hugga ungskog. Och om skogstjänstemännen skulle se genom fingrarna med detta och icke bry sig om att anställa åtal och bötfälla folk för

detta, så är det dock mycket möjligt att det skulle bli fallet om man, när man kör iväg med timmerlasset, kvistar av buskarna och låter dem följa med till stängselstolpar eller annat. Om då en skogstjänsteman kommer och får se det, har man ett åtal och minst 25 kronors böter som i en liten ask. Det finnes som sagt en oändlig mängd omständigheter i det praktiska livet, på vilka denna lag kommer att haka upp sig, och den kommer säkert att framkalla trassel och spänning och fiendskap mellan tjänstemännen och hela befolkningen, något som jag för min del är ytterst rädd för, ty jag har litet erfarenhet om, hur det går till och vad det betyder, när det uppstår ett sådant där krigstillstånd, hur förvillande det verkar på rättsuppfattningen o. s. v. Och jag säger, att jag bävar för denna rigorösa lagstiftning och dess verkningar i praktiken.

Ang. förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

(Forts.)

Nu sade herr Åkerlund, att vi skulle ha en sådan här lag för Skåne också. Ja, jag nämnde i mitt förra anförande, att när riksdagen vill antaga en likadan lag för hela landet, så skall jag finna mig i det, och jag tror också att norrlänningarna i övrigt skola finna sig däri minst lika lojalt som skåningarna och alla andra landskap i Sverige. Men det är just denna egenskap hos lagen, att den är en undantagslag, som påtvingas utan folkets hörande och vilja, som faktiskt kommer att göra lagen så ytterst förhatlig, i fullständig saknad som den är av det *underlag i folkets rättsmedvetande*, som måste finnas, om en lag skall kunna tillämpas så att den verkar lyckligt.

Jag lovar för min del att icke kämpa emot, om det befinnes nödvändigt att antaga en sådan lag för hela landet, och jag tror också, att norrlänningarna då skola finna sig däri, men denna *undantagslagstiftning* däremot, den vilja vi icke ha.

Nu vet jag mycket väl, att trots allt tal om »genombrott» och folkstyrelse och allt sådant, så är det fortfarande juristerna och ämbetsmännen, som ganska enväldigt regera både folk och lagstiftning i detta land. Jag vet att, när en grupp av fackmän i tjänstemannaställning satt sig före att de skola ha fram en lag efter sitt sinne, så skall det sitta hårt åt, om det skall gå att avvärja den. Jag vet också, att dessa strävanden, som gå ut på att utvidga tjänstemannaväldet över allt vidare områden av det civila livet, ha stark resonans bland stora grupper i denna kammare. Jag vet slutligen, att det här gäller en avkrok av Sverige, vars representanter här i riksdagen äro både få och tämligen utan inflytande, och jag gör mig därför icke så stora förhoppningar, att vi skola lyckas hindra detta förslag. Men om nu denna lag antages, skall det åtminstone icke ske utan att det ifrån denna plats sagts ifrån att det sker emot en praktiskt sett enhälligt vilja hos den befolkning, som lagen gäller, och jag nedlägger å min hembygds bondebefolknings vägnar en bestämd protest emot att den i en hastig vändning skall på detta sätt prackas på en rigorös undantagslag, som folket icke gjort sig förtjänt av, som icke kan motiveras av några särskilda, i den orten rådande exceptionella förhållanden, en lag, om vilken befolkningen icke fått uttala sig med ett enda ord, en lag, om vilken jag är övertygad, att den både med

Ang. förordning om förkommande av överdriven avverkning ä ungskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

(Forts.)

hänsyn till det nu växande skogsvårdsintresset och ur andra viktiga synpunkter kommer att vara till olycka för denna landsdel.

Herr talman, jag yrkar fortfarande avslag.

Härmed var överläggningen slutad. Herr talmannen framställde propositioner på 1:o) godkännande av utskottets förslag till lydelse av förevarande paragraf, 2:o) bifall till den av herr Öberg i fråga om paragrafen avgivna reservationen samt 3:o) avslag å såväl utskottets förslag till nämnda paragraf som författningsförslaget i dess helhet; och fann herr talmannen den förstnämnda propositionen vara med övervägande ja besvarad. Votering begärdes emellertid av flera ledamöter, varför herr talmannen för bestämmande av kontrapositionen ånyo upptog de båda återstående propositionerna, av vilka herr talmannen förklarade sig anse den under 3:o) angivna hava flertalets röster för sig. Men även härom begärdes votering av herr Holm, i anledning varav först uppsattes, justerades och anslogs en så lydande voteringsproposition:

Den, som till kontraposition i huvudvoteringen angående 1 § i det av jordbruksutskottet i dess utlåtande nr 61 framlagda författningsförslaget antager yrkandet om avslag å såväl utskottets förslag till berörda § som författningsförslaget i dess helhet, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren till kontraposition i nämnda votering antagit yrkandet om bifall till den av herr Öberg avgivna vid utlåtandet fogade reservationen.

Omröstningen enligt denna voteringsproposition utvisade 155 ja mot 50 nej, vadan propositionen för huvudvoteringen erhöll följande av kammaren nu godkända lydelse:

Den, som vill, att kammaren godkänner 1 § i jordbruksutskottets föreliggande, i utskottets utlåtande nr 61 framlagda författningsförslag, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren avslagit såväl utskottets förslag till nämnda § som författningsförslaget i dess helhet.

Huvudvoteringen utföll med 121 ja mot 73 nej; och hade kammaren alltså godkänt paragrafen med den av utskottet föreslagna avfattningen.

2—15 §§.

Godkändes.

Härefter föredrogs *slutstadgandet*. Därvid yttrade:

Herr Lindman: Herr talman! Jag ber att få säga, att jag vill tacka vice talmannen att han lämnat mig ett svar, som efter hans mening var tillfredsställande, vilket jag dock ej kan erkänna. Jag vill också säga, att jag skulle varit än mer tacksam, om vice talmannen lämnat svar på den fråga jag gjorde, när vi behandlade det föregående ämnet, ty det hade varit viktigare att få svar på den frågan än på denna skäligen oviktiga fråga. Nu är det på det sättet, att jag har den bestämda uppfattningen, att § 3 i detta förslag icke går längre i rätt till utsyning än nuvarande bestämmelser, varför det synes mig onödigt att införa övergångsstadgandet.

Då emellertid första kammaren tagit övergångsstadgandet och jag anser det likgiltigt, om det fastställes, så har jag, herr talman, intet yrkande att göra.

Herr vice talmannen D. Persson: Då herr Lindman klandrade, att jag icke svarade på anmärkningarna beträffande lapplandsförordningen, så vill jag säga, att det berodde på herr Lindman själv, som yttrade sig i principdebatten, men försummade att yttra sig eller göra något yrkande, då den åsyftade paragrafen föredrogs till avgörande.

Vidare anfördes ej. Ifrågavarande stadgande godkändes.

Ingressen; rubriken.

Godkändes.

Utskottets hemställan förklarades vara besvarad genom kammarens beslut i fråga om författningsförslaget.

§ 11.

Anmäldes och godkändes följande förslag till riksdagens skrivelser till Konungen, nämligen

från statsutskottet:

nr 1, angående regleringen av utgifterna under riksstatens första huvudtitel, innefattande anslagen till kungl. hov- och slottsstaterna;

nr 2, angående regleringen av utgifterna under riksstatens andra huvudtitel, innefattande anslagen till justitiedepartementet;

nr 3, angående regleringen av utgifterna under riksstatens

Ang. förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom till lappmarken ej hörande delar av Västerbottens och Norrbottens län.

(Forts.)

tredje huvudtitel, innefattande anslagen till utrikesdepartementet; och

nr 85, i anledning av riksdagens år 1914 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1913;

från bankoutskottet:

nr 107, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående understöd åt avlidne förvaltaren vid Alnarps egendom Gottfrid Fredricsons och hans efterlevande hustrus minderåriga barn; och

nr 108, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående den marinöverintendenten och chefen för marinintendenturkåren tillkommande pensionsrätt m. m.;

från jordbruksutskottet:

nr 116, i anledning av väckt motion om visst medgivande i fråga om rätt för arrendatorer av staten tillhöriga tomter i Trollhättan att inköpa de arrenderade tomterna;

nr 117, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar;

nr 118, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överlåtande under viss förutsättning till Uppsala spårvägsaktiebolag av den till Ultuna egendom hörande utgården Graneberg i Uppsala län samt en i ämnet väckt motion; och

nr 119, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar;

från sammansatta stats- och jordbruksutskottet:

nr 120, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överlåtelse av mark till lantförsvaret att användas till förläggningsplats och övningsfält för fälttelegrafkåren, jämte två i ämnet väckta motioner; samt

från särskilda utskottet nr 1:

nr 121, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om behörighet att utöva läkarkonsten.

§ 12.

Till bordläggning anmäldes:

statsutskottets utlåtande och memorial:

nr 102, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående reglemente för avlöning vid armén på krigsfot (krigsavlöningsreglemente) m. m. jämte en i ämnet väckt motion; och

nr 116, i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bestridande av kostnader för framlidna Hennes Maj:t Änkedrottning Sofias och framlidna Hennes Kungl. Höghet Änkehertiginnans av Dalarna begravingar;

sammansatta stats- och jordbruksutskottets memorial nr 2, angående ersättning åt sammansatta stats- och jordbruksutskottets sekreterare och vaktmästare;

bevillningsutskottets memorial, nr 37, i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut rörande bevillningsutskottets betänkande nr 28 angående brännvins- samt vin- och ölhandelns ordnande ävensom i samband därmed stående frågor;

bankoutskottets utlåtanden och memorial:

nr 39, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 5 och 6 §§ i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänsteinnehavares rätt till pension m. m.;

nr 40, i anledning av väckt motion om utdelning till riksdagens ledamöter av exemplar av handboken Sveriges land och folk m. m.;

nr 41, i anledning av fullmäktiges i riksbanken framställning angående vissa ändringar i avlöningsstaten för riksbanken; och

nr 42, angående instruktion för nästa riksdags bankoutskott;

lagutskottets utlåtanden:

nr 44, i anledning av väckt motion om ändring i 65 § utskönningslagen;

nr 45, i anledning av väckta motioner angående skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran dels om framläggande av förslag i fråga om beredande åt Stockholms stad av egen stiftsstyrelse och egen biskop, dels ock om utredning och förslag i fråga om ändring i stiftsindelningen;

nr 46, i anledning av väckta motioner dels angående ny expropriationslagstiftning, dels ock om ändrad lydelse av 1 § i förordningen angående jords eller lägenhets avstående för allmänt behov m. m.; och

nr 47, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av § 8 i lagen den 10 oktober 1913 angående köttbesiktning och slakthus, dels ock i ämnet väckt motion;

särskilda utskottets nr 2 utlåtande, nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 21 september 1906 om automobiltrafik;

andra kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande, nr 10, i anledning av första kammarens beslut dels i fråga om skrivelse till Kungl. Maj:t om revision av förordningen angående antagande av släktnamn, dels i fråga om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utfärdande av bestämmelser rörande tillnamn, som icke äro släktnamn;

andra kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande, nr 10, i anledning av en av herr Ingeström inom första kammaren väckt motion, nr 42, om skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning och förslag beträffande åtgärder från statens sida till främjande av landsbygders förseende med elektrisk drift; samt

andra kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtande, nr 12, i anledning av första kammarens beslut rörande väckt motion om

skrivelse till Kungl. Maj:t angående initiativ från svensk sida till internationell överenskommelse om åtgärder till förekommande av nattarbete för män inom industriella och angränsande arbetsområden m. m.

§ 13.

Ordet lämnades härefter på begäran till

Herr vice talmannen D. Persson, som yttrade: Herr talman! Jag ber få hemställa, att kammaren behagade besluta be-
träffande föredragningslistan för morgondagens plenium att upp-
föra sist å densamma statsutskottets utlåtande, nr 108, i an-
ledning av Kungl. Maj:ts i punkt 11 under sjätte huvudtiteln
av statsverkspropositionen gjorda framställning i fråga om an-
slag till bestridande av utgifter för registrering av automobi-
ler, och att detta ärende sålunda måtte sättas näst efter sär-
skilda utskottets, nr 2, utlåtande nr 1.

Denna hemställan bifölls av kammaren.

§ 14.

Justerades protokollsutdrag.

§ 15.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Linders* under
3 dagar fr. o. m. den 20 maj.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 4,43 e. m.

In fidem
Per Cronvall.